

NATHAN VECHT

ONZE
STRAAT

Personages

Toneelmeester (m/v)

Frank Fischer

Susan Simons

Tom Fischer

Nina Fischer

Layla Polat

Naomi Polat

Ismael Mansour

Mevrouw Jacobi

Christian Hofman

Makelaar (m/v)

Klant (m/v)

Tijd

Het stuk bestaat uit drie delen, die allen een dag bestrijken.

Toneelbeeld

De toneelmeester (verteller) beschrijft de plaats van handeling. We zien alleen de meest noodzakelijke attributen op het toneel. Denk aan een tafel of stoel – in een zo neutraal mogelijke uitvoering. Er wordt zo min mogelijk gebruik gemaakt van rekwisieten. Het stuk leent zich bij voorkeur voor een vlakke vloer theater, met publiek rondom.

Plaats van handeling

Toonbank Ismael

Trottoir Onze Straat

Hal

Trappenhuis

Keuken Fischer

Werkkamer Frank Fischer

Slaapkamer Tom Fischer

Woonkamer Polat

Balkon Polat

Badkamer Polat

Fauteuil Jacobi

Eettafel Jacobi

Bureau Christian

Bank Christian

Dak

Vliegveld

Begraafplaats

Voormalige woning Fischer

deel een

Terwijl het publiek plaatsneemt komt de toneelmeester op. Hij maakt contact met het publiek: knikt, heet welkom, helpt met placeren, etc. Hij wacht tot het publiek binnen is. Het zaallicht dooft gedeeltelijk: het publiek blijft zichtbaar.

toneelmeester Dit toneelstuk heet Onze Straat. Onze straat ligt in een stad. Die stad ligt in Europa. En heeft iets minder dan een miljoen inwoners.

Dit toneelstuk bestaat uit drie delen. Dit is het eerste deel. Daarin zien we een dag in onze straat. De dag is 10 september 2001. De tijd. Iets voor zonsopgang.

De straatlantaarns zijn net gedoofd. Maar de dag laat nog even op zich wachten. De rivier, die onze stad in tweeën snijdt, is rimpelloos. Alsof ze zich uitstrekt, na een lange nachtrust. Maar onder het oppervlak stroomt het water met onvermoeibaar tempo richting zee.

De mensen die nu op straat zijn hebben nog even het rijk alleen. Maar binnen een uur zullen de wegen, pleinen, bushaltes, metro- en treinstations volstromen. De stad maakt zich op voor een nieuwe stroomversnelling.

De rivier loopt van daar, achter jullie, die kant op. En gaat dwars door het oude centrum, dat daar ligt. En ga je die kant op, dan kom je bij de ring van de autosnelweg.

Tussen het centrum en de ring loopt een drukke weg, met veel zijstraten. Die zijstraten hebben ook weer zijstraten. Eén daarvan is onze straat. Op de toeristenkaart van onze stad zal je ons net niet aantreffen.

De straten in onze buurt zijn vernoemd naar wetenschappers. Met exotische namen als Ptolemeus, Archimedes en Copernicus. Ze waren de eersten die een geslaagde poging deden om de wereld in kaart te brengen. De naamgever van onze straat is de uitvinder Galilei.

De Galileistraat is te smal om er aan beide kanten in te rijden, maar breed genoeg om aan twee kanten te parkeren.

Al kan er op dit moment helemaal geen auto door. De straat is opgebroken.

Achter elke voordeur bevinden zich vier of vijf huishoudens – tenminste, voor zover we weten. Maar we hoeven in onze straat niet alles van elkaar te weten. Daar is ook geen beginnen aan.

Daar, aan de overkant, zit de wasserette. Daarnaast het reisbureau, gespecialiseerd in de Cariben. Op de hoek, de ijzerwarenwinkel van de familie Meijer. En hier, de avondwinkel van Ismael.

Naast de winkel van Ismael bevindt zich de voordeur van nummer eenentwintig.

***

Keuken Fischer.

Susan Simons (44) op. Gehaast ontbijt, staand.

toneelmeester Dit is Susan Simons. Vierenveertig jaar oud. Ze is huisarts. En werkt in een praktijk slechts een paar straten verderop.

Susan is getrouwd met Frank Fischer. Ze hebben twee kinderen. Tom, van vijftien. En Nina. Elf. Die hebben nog *kijkt op horloge* ... anderhalve

minuut voor de wekker gaat. De Fischers bewonen de begane grond en de eerste verdieping.

Frank Fischer (45) op. Minder gehaast.

Dit is Frank Fischer. Vijfenveertig. Hij is journalist, politiek redacteur bij een opinieweekblad. Hij werkt voornamelijk vanuit huis. Maar zijn werkkamer ligt zo vol met boeken en kranten, dat hij meestal hier, in de keuken, aan het werk is.

Het gezin Fischer heeft meer spullen dan strikt noodzakelijk voor de twee verdiepingen die ze bewonen. Toch wordt alles altijd teruggevonden – althans, door Susan.

Susan zal zo vertrekken richting haar werk. Frank zal met haar meelopen naar de hal van het trappenhuis, en zodra Susan de hoek om is, de winkel van Ismael binnenglippen, om een pakje sigaretten te kopen.

***

frank Dit zet je toch niet op de voorpagina.

susan Schat.

frank Moet je zien. Dit is toch volslagen irrelevant?

susan Contact.

frank Ja. Is goed. Ik haal haar op.

susan Nee, jij brengt.

frank Dat zeg ik. Hoe laat.

susan Twintig over vier.

frank Hadden wij nou Martin en Anna vanavond?

susan Morgen.

frank Morgen.

stilte

susan En?

frank Ja, ik kan morgen. Misschien ben ik iets later als het overleg uitloopt.

susan Ik heb het over vanmiddag. Nina. Balletles.

frank Hoe laat moet ze daar zijn?

susan Twintig over vier.

frank Heb je dienst vanmiddag?

susan Hmhm.

frank Twintig over vier?

susan Kus.

frank Vroeger begonnen dingen om vier uur. In een uitzonderlijk geval om
half vijf.

susan Ik moet gaan.

frank Kijk nou toch. Dit heeft toch geen enkele nieuwswaarde.

susan Een grote schande is het.

Ze kussen. Susan af.

***

toneelmeester Boven de Fischers, op de tweede verdieping, wonen Layla en Naomi Polat.

Layla Polat is zesendertig. Ze heeft twee banen. Overdag werkt ze op de parfumafdeling van een groot warenhuis. 's Avonds is ze receptioniste in een kantoorgebouw in het zakendistrict.

Woonkamer Polat.

Naomi Polat (15) op. In pyjama.

Dit is Layla's dochter, Naomi. Naomi is vijftien.

Naomi vult het bakje van de kat.

Elke ochtend voor Naomi de badkamer ingaat, maakt ze eten voor Jonggo, de kat. Tot voor kort kwam hij direct aanstuiven. Maar Jonggo raakt op leeftijd. En blijft liever liggen tussen de bonte verzameling kussens op de bank.

Naomi af.

***

Toonbank Ismael.

Ismael Mansour (53) op. Ismael en Frank.

frank Je moet eerst naar het systeem kijken, want daar gaat het mis.

ismael Hoezo? Hij moet die bal er gewoon inschieten.

frank Zo'n jongen heeft niets te zoeken centraal voorin. Die moet je op de vleugels laten staan. Z'n acties laten maken.

ismael Maar dat doet hij niet!

frank En waarom niet? Omdat hij verkeerd wordt gebruikt.

ismael Hij staat op één meter van de goal.

Alle tijd. Die keeper is nergens te bekennen. Weet je wat die jongen verdient?

frank Het probleem ligt heel ergens anders.

ismael Pakje rood?

frank Als je niemand in je selectie hebt die met de punt naar voren kan spelen, is dat nog geen reden om je vleugelspeler in het centrum te zetten.

Of zeg ik nou iets gek's?

ismael Kauwgom erbij?

Frank knikt en overhandigt geld.

Ismael overhandigt het wisselgeld.

ismael Hij staat hier. Ja? Daar is de goal. Die keeper ligt daar ergens. Die jongen verdient weet ik hoeveel miljoen per jaar. Dan kan je

'm er toch gewoon inschieten?

frank Wat is dit?

ismael Nieuw.

frank Wat is het?

ismael Energiedrankje.

Frank maakt aanstalten de winkel te verlaten. Houdt dan in.

frank Lindgren is een hele matige voetballer.

Dat ziet iedereen. Maar het probleem – het wezenlijke probleem, is een falend aankoopbeleid.

Ismael wil nog iets terugzeggen. Maar Frank is al vertrokken. Frank af.

***

toneelmeester Ismael Mansour is drieënvijftig. Vlak voor zijn twintigste verjaardag heeft hij de oversteek naar Europa gemaakt. Ismael woont met zijn vrouw en drie kinderen aan de andere kant van de ring. Zijn avondwinkel is zeven dagen per week geopend. Gemiddeld zestien uur per dag.

In de winkel van Ismael is bijna alles te koop. Zoek je kokosmelk. Dan heeft Ismael ergens in zijn winkel een pak kokosmelk staan. Maar ook bonen in blik, scheerschuim en korrels voor in de kattenbak. Het zou kunnen dat er een aantal producten tegen de houdbaarheidsdatum aanzitten. Maar niet eroverheen. Dat is zijn eer te na.

***

Keuken Fischer.   Woonkamer Polat.

Frank zit aan tafel.   Naomi op.

Hij ontbijt en leest   Aangekleed nu.

de krant.   Naomi maakt ontbijt.

Nina Fischer (II) op.

Ze gaat naar het

aanrecht en maakt

ontbijt.

//de scènes doorsnijden elkaar//

frank *naar boven* Omdat je leerplichtig

bent! *tot Nina* Is hij al uit bed?

Nina haalt haar schouders op.

Tom! Je hebt twee minuten!

geen reactie

//

naomi Mam! De wekker is al drie keer gegaan!

geen reactie

//

nina Pap.

frank Hm?

nina Ik zit erover te denken om beroemd te worden.

frank Waarom zou je dat willen?

nina Gewoon.

frank Weet je al waarmee?

nina Nee.

frank Is geen pretje hoor.

nina Hoezo niet?

frank Kan je nooit eens rustig over straat.

nina Ik hoef ook niet nu al beroemd te worden. Pas als ik negentien ben.

frank En waarom negentien?

nina Dat lijkt me een geschikte leeftijd daarvoor.

frank *naar boven* Eén minuut!

nina Je denkt zeker dat ik het niet kan?

frank Jij kan alles. *geeft een kus* Tom! Nu!

//

Naomi heeft haar ontbijt gemaakt.

naomi Mam! Koffie of thee?

geen reactie

//

frank Tom!

tom *off-stage* Jaha! Gezeik.

frank Wat zei jij?

tom *off-stage, luid* Ge-zeik.

blik van verstandhouding tussen Frank en Nina

//

naomi *in zichzelf* Nou, dan wordt het thee. Het wordt thee!

Naomi zet thee.

//

Tom Fischer (15) op. Met afgezakte broek.

Gaat naar het aanrecht en maakt ontbijt.

Met zijn rug naar zijn vader en zusje.

frank Als je een riem van mij wil lenen, dan mag dat. Je moet het zelf weten hoor. Het lijkt me alleen zo onhandig, met traplopen, of als je de bus–

nina Pap?

frank Hm?

nina Wie brengt mij naar ballet vanmiddag?

frank Mama.

nina Zeker?

frank Hè? – Nee, ik. Ik. *tot Tom* De term ondergoed is ooit bedacht omdat het ergens onder zit.

nina Iedereen heeft het zo.

frank Als iedereen het zo heeft, wil dat nog niet zeggen–

tom Pap. Kap, eens. Ik ben officieel nog niet eens wakker.

//

*Naomi eet cornflakes, leest een schoolboek, aait Jongo. Layla Polat(35) op.
In haar werkkleding van het warenhuis.*

layla Is er geen koffie? Wat lees je?

naomi Economie–

layla Dat meen je niet.

naomi Wat?

layla Is het maandag vandaag?

naomi Hmhm.

layla Het nieuwe meisje.

naomi Gewoon negeren.

layla Ik heb het tien keer uitgelegd. Eén keer drukken per testertje. Maar die staat als een wilde om zich heen te spuiten. Als ze zo doorgaat kunnen we gasmaskers gaan uitdelen. Heb je een proefwerk?

naomi Morgen.

layla Wat is het?

naomi Economie.

layla Gaat het lukken?

naomi Ik moet nog wel wat doen.

layla Waar gaat het over?

naomi Inflatie, deflatie, stagnatie – geld.

layla Dan zou ik maar je best doen. Geld maakt het ongelukkig zijn een stuk aangenamer. O jongens, ik zie er niet uit.

//

Frank, Tom en Nina zijn inmiddels in beweging gekomen. Tom staat op het punt te vertrekken.

frank Wacht je niet even op ons? Tom?

//

Naomi maakt zich op om naar school te gaan.

layla Lieverd, vind jij het goed–

naomi Is goed. Ik kook wel vanavond.

Layla geeft haar een kus.

//

frank Dag Tom.

tom Ik heb hier even geen zin in! Oké? In die bullshit!

Frank en Nina even stupéfait. Tom vertrekt.

//

Naomi vertrekt.

Hal. Tom en Naomi komen elkaar tegen.

tom Yo.

Tom weet zich even geen houding te geven.

En beent dan richting school. Naomi houdt even in, vervolgt dan haar weg.

Beiden af.

Frank en Nina nu ook op weg naar buiten.

frank Heb je alles?

nina Pap.

frank Hm?

Layla gaat het trappenhuis in.

nina Het is niet zo dat je beroemd kan worden, en dat je dan na een paar jaar kan zeggen, ik stop ermee?

frank Nee. Als je eenmaal beroemd bent, gaat dat nooit meer over.

Frank en Nina kruisen Layla.

frank Goedemorgen.

layla Morgen.

Frank en Nina naar buiten.

nina Niemand in mijn klas wordt nog naar school gebracht.

frank Ik breng je niet naar school. Ik loop naar mijn werk.

//

Layla naar de winkel van Ismael. Ze pakt iets uit het schap en rekent af.

//

nina Pap. Kap eens. Als de mensen ons zien lopen denken ze, dat meisje wordt door haar vader naar school gebracht.

frank Nee, hoor. Ze denken, daar loopt een man naar zijn werk. Met naast hem volslagen toevallig zijn dochter, die geheel zelfstandig naar school loopt.

nina Pap! Ik heb even geen zin in die bullshit. Oké?

Nina en Frank af.

//de scènes doorsnijden elkaar niet meer//

Toonbank Ismael.

Layla en Ismael.

layla *kijkt naar buiten* Zijn ze nou nog niet klaar?

ismael Dat duurt nog wel even.

layla Wat zijn ze eigenlijk aan het doen?

ismael Iets met een kabel.

layla En daar doe je drie weken over?

ismael Ze hebben een potje gevonden.

layla Een potje.

ismael Een heel oud potje.

layla Wat voor potje?

ismael Dat weten ze nog niet. Ze zijn het nu aan het afstoffen. Met speciale tandenborstels.

layla Als ik morgen een plantenbak van het balkon laat vallen. Gaan ze dan over duizend jaar de straat afzetten om dat ding af te stoffen?

ismael Tegen die tijd kunnen ze denk ik met speciale apparaten door de grond kijken.

layla Als die mensen van duizend jaar terug ons konden zien, met onze kwastjes en borsteltjes, dan zouden ze compleet in een deuk liggen. Wat is dit?

ismael Dat is gloednieuw binnengekomen.

layla Wat is het?

ismael Energiedrankje. Ben je de hele dag wakker als een haantje.

layla Als dat zou kunnen.

ismael Twee voor de prijs van één?

Layla af. Ismael kijkt nog eens naar het blikje.

ismael *roept na* Gratis! Je mag het gratis testen!

toneelmeester Zo is het goed, Ismael. Dankjewel.

Ismael af.

***

toneelmeester Nu slaan we een paar uur over. Maar voor we naar de middag gaan, lijkt het me goed wat meer informatie te geven over onze stad. Daarom heb ik mevrouw Jacobi gevraagd een aantal ervaringen met ons te delen. Mevrouw Jacobi?

mevrouw jacobi Kan ik?

toneelmeester Ja hoor, komt u maar.

Mevrouw Jacobi (72) op. Nog niet uitgeblust.

Op haar gemak voor publiek.

toneelmeester Dames en heren, mevrouw Jacobi. Mevrouw Jacobi woont al eenenvijftig jaar in onze straat. Zij woont boven Layla en Naomi Polat, op de derde verdieping.

mevrouw jacobi Al eenenvijftig jaar.

toneelmeester Waarvan negenveertig jaar met meneer Jacobi. Meneer Jacobi is twee jaar geleden overleden.

mevrouw jacobi Ja. Jaja. Het is nog steeds een beetje wennen.

toneelmeester Meneer en mevrouw Jacobi bestierden samen Rijschool Jacobi. Meneer Jacobi in de auto, mevrouw Jacobi bij de telefoon. Meneer Jacobi heeft in al die jaren ontelbare malen deze stad doorkruist. En aan het eind van de werkdag deed hij verslag aan mevrouw Jacobi—

mevrouw jacobi Hij kende de stad hoor.

toneelmeester Dus als er iemand kan vertellen hoe de stad de afgelopen jaren—

mevrouw jacobi Hij kende de stad als zijn eigen broekzak.

toneelmeester Mevrouw Jacobi, als u het publiek wil meenemen, in een ritje door de stad.

Mevrouw Jacobi kijkt de zaal rond en is even in verwarring.

Bij wijze van spreken.

mevrouw jacobi Heb jij ook dat geluid gehoord vannacht. Een soort zoemtoon.

toneelmeester Vindt u het goed als we dat na afloop bespreken.

mevrouw jacobi Ja, natuurlijk. Doen we dat toch even. Boel mensen, zeg.

toneelmeester Misschien kunt u de meest in het oog springende veranderingen omschrijven, sinds u en uw man—

mevrouw jacobi Ja, wat is er niet veranderd. Alleen de ijzerwinkel van Meijer is er nog. Toen de meisjes nog klein waren, en ik moest er even uit voor een boodschap, dan zei je gewoon tegen Meijer, de oude Meijer heb ik het dan over hè, dan zei je gewoon, hou jij even een oogje in het zeil. Of andersom. Lette ik even op de winkel. Nu hebben ze zo'n cameraatje. Kan je van binnen naar buiten kijken.

toneelmeester En kunt u iets zeggen over hoe de stad is veranderd.

mevrouw jacobi Je hebt echt geen zoem gehoord vannacht. Heel hard. Het hield niet op.

De toneelmeester schudt nee.

Wat is dat toch vreemd. Ik heb het echt gehoord hoor. Wat was je vraag?

toneelmeester De stad–

mevrouw jacobi Jaja. Mijn man zei vaak, je kan er zo de wereldkaart overheen leggen. Begrijp je wel?

toneelmeester Nog niet helemaal.

mevrouw jacobi Nou, je gaat een hoekkie om, en je zit bij wijze van spreken in een heel ander land. Maar het gekke is, je hebt nergens douanepoortjes, en toch blijft iedereen binnen bepaalde grenzen. Behalve mijn man, die reed overal dwars doorheen. Ik zei nog wel eens, pas je een beetje op. Moest ie niks van hebben. Maar de meeste mensen hebben niet zo'n grote draaicirkel. Kijk, als je hier zou vragen hoeveel mensen gaan wel

eens op visite in zo'n heel andere buurt? Misschien mag ik even handen zien–

toneelmeester Daar hebben we helaas geen tijd voor, mevrouw Jacobi.

mevrouw jacobi Mijn man is een keer, geen idee meer waar dat was – die mensen hadden van die pannenkoeken op de keukenvloer gelegd, om te drogen, of verzin het maar – is ie daar naar binnen gelopen, stond ie zo met zijn voeten in die mensen hun avondeten.

toneelmeester Dankuwel, mevrouw Jacobi–

mevrouw jacobi Als ze geslaagd waren kwam hij soms thuis met hele maaltijden, zat je een week lang aan de rijsttafel.

Je wist niet wat je proefde. Nu ik eet ik 's avonds een boterhammetje.

toneelmeester Hartelijk dank voor uw uitleg, mevrouw Jacobi.

mevrouw jacobi Graag gedaan. Ik vond het leuk om te doen.

toneelmeester Mevrouw Jacobi–

mevrouw jacobi Erg leuk.

toneelmeester Kunt u Christian Hofman deze kant op sturen. Van de vierde verdieping.

mevrouw jacobi De jongen van boven?

De toneelmeester knikt. Mevrouw Jacobi af.

toneelmeester Toen Christian Hofman in deze stad kwam studeren nam ook hij zijn intrek in de Galileistraat. Nadat hij zijn studie geschiedenis had

afgerond, bleef hij werken op de universiteit. Christian is zevenentwintig jaar oud.

Mevrouw Jacobi op.

mevrouw jacobi Die is niet thuis.

toneelmeester Probeert u het nog maar een keer.

Mevrouw Jacobi af.

Dan heeft u zo meteen iedereen gezien die achter de voordeur van nummer eenentwintig woont. Er is nog een appartement op de zolderverdieping, maar dat staat momenteel leeg.

Christian Hofman (27) op. Schuw. Niet op zijn gemak voor publiek.

Mevrouw Jacobi op.

mevrouw jacobi *tot Christian, gedempt* Jij hebt ook niks gehoord vannacht? Een zoemtoon.

Christian schudt nee. Mevrouw Jacobi af.

toneelmeester Mevrouw Jacobi heeft ons zojuist een indruk gegeven van de culturele diversiteit in onze stad. Wellicht kun je daar nog wat aan toevoegen. Wat historische feiten.

christian Het komt nu niet zo goed uit.

toneelmeester Het hoeft maar heel even te duren.

christian Nu? Hier?

toneelmeester Als je wil, graag.

christian Deze stad is meer dan achthonderd jaar geleden ontstaan op de kruising van een rivier en een weg. Eerst had je alleen geestelijken en kooplieden. Toen kwamen de arbeiders, van het platteland. Daarna joden, moslims en katholieken, die vervolgd werden in eigen land. Eind negentiende eeuw kwam de industriële revolutie. Toen is de stad in korte tijd zo'n beetje verdubbeld – wat is dit? Een soort lezing of zo?

toneelmeester Een toneelstuk.

christian Apart.

toneelmeester De industriële revolutie.

De stad was zo'n beetje verdubbeld.

christian Ja, klopt. Daarna kreeg je de immigranten uit de voormalige koloniën. En de gastarbeiders. De laatste jaren zijn de immigratiestromen veel lastiger in kaart te brengen. Politieke en economische vluchtelingen, en hoog- en laagopgeleide arbeidsimmigranten uit zo'n beetje alle denkbare windstreken. Deze stad heeft honderdzeventwintig verschillende nationaliteiten. Maar daar zit een substantiële foutenmarge in. Een deel van de immigranten heeft geen verblijfsvergunning, en kan dus niet worden meegenomen in de statistiek – is dit allemaal officieel?

toneelmeester Hoe bedoel je?

christian Nooduitgang, vluchtroutes, is allemaal geregeld?

De toneelmeester knikt.

toneelmeester Valt er iets te zeggen over de bewoners van onze straat?

christian Eigenlijk is dit het hart van de stad. Het oude centrum, daar woont bijna niemand meer. Dat is het domein geworden van de passant. Hotels, restaurants, winkels, musea, banken, deftige advocatenkantoren. En de wijken buiten de ring hebben nog minder met deze stad te maken. Het zijn steden op zich, met hun eigen economieën. Plak ze tegen een andere stad, en niemand zal het merken. De ring functioneert feitelijk als een muur. Wie binnen de muur woont heeft kansen. Voor wie erbuiten woont is de toekomst een stuk minder rooskleurig – wat was de vraag?

toneelmeester Wie wonen er in onze straat?

christian Zo'n beetje alles wat er overblijft. Blanke middenklasse. Eerste tot en met derde generatie migranten. Jonge gezinnen. Gebroken gezinnen. Studenten. Starters. Ouderen – de stad.

toneelmeester Dankjewel voor je tijd.

Christian maakt aanstalten af te gaan.

toneelmeester O, Christian. Nog een laatste vraag. Wat zijn de grootste problemen in onze straat?

christian Dezelfde problemen als in de rest van de westerse wereld.

Huiselijk geweld. Drankmisbruik. Depressie. Overgewicht.

En eh – nou ja, dat dus.

toneelmeester Je wilde nog iets zeggen?

christian Achtenvijftig procent van de huishoudens in deze buurt is een eenpersoonshuishouden. Dat is in onze geschiedenis niet eerder

voorgekomen. Gek genoeg lijkt het aantal bewoners per vierkante kilometer evenredig op te lopen met het percentage mensen dat lijdt aan eenzaamheid. Maar dat is slechts een hypothese. Daar zijn nog te weinig getallen over bekend.

De toneelmeester knikt. Christian af.

***

toneelmeester Het is het begin van de middag. In het zakendistrict maken mannen en vrouwen in pak hun dagelijkse wandeling naar de broodjeszaken. In de verpleeghuizen krijgen de ouderen de warme maaltijd geserveerd. In het centrum vouwen de toeristen hun kaarten uit om de kortste route naar de musea uit te stippelen. De eerste scholieren keren met rugzakken vol nog niet opgedane kennis terug naar huis.

Trottoir Onze Straat.

Naomi en Tom.

tom Hé.

naomi Wat had jij vanmorgen?

tom Weet ik veel. M'n pa. Die gast. Niet te doen. Hoe ga jij?

naomi Proefwerk morgen.

tom Wat?

naomi Economie.

tom Zo. Feestje.

naomi Ik doe liever nu iets waar ik geen zin in heb, zodat ik later kan doen waar ik wel zin in heb. Andersom wil je echt niet, geloof me. Weet je al welk profiel je gaat kiezen?

tom *schudt nee* Jij?

Naomi knikt.

Vroeger bestond het niet eens, economie.

naomi Wat is dat nou weer voor onzin.

tom Toen had je dinosaurussen, een chick met een appel – weet ik veel. Een paar megasaaie gasten hebben toen een of ander debiel boek geschreven, dat noemden ze economie, en nu moeten wij die onzin uit ons hoofd leren. Ze hadden ook een boek kunnen schrijven over... *valt stil*

naomi Ja? Over wat?

tom Als ik dat wist had ik niet dat gezeik over welk profiel ik moet kiezen.

Nina op. Ze komt van binnen, en opent de voordeur.

nina *tot Tom, kortaf* Papa heeft thee.

tom Dus?

nina Of je ook komt. *tot Naomi* Hoi.

naomi *vrolijk* Hoi.

tom Ik kom zo.

Nina blijft wachten.

tom Ik ben even in gesprek.

nina Ik kan toch ook even in gesprek.

tom Nee, niet dus.

nina *tot Naomi* Coole jas. Nieuw?

tom Nina. Flikker op.

Nina af.

stilte

tom Nieuwe jas?

naomi Yep.

tom Cool.

naomi Thanks.

tom Ik moet me even melden in de halfgesloten inrichting. Voordat de patiënten de koek tegen de muur gaan smeren.

naomi Zet 'm op, tijger.

Tom af. Naomi blijft alleen achter. Ze blijft even staan. Gaat dan naar de winkel van Ismael.

***

Toonbank Ismael.

Ismael leest de krant. Naomi komt binnen.

ismael *met Frans accent* Een buitengewoon goedemiddag, madame. Wat kan ik voor u betekenen?

naomi Heb je gele kerrie?

ismael *met Frans accent* Ik vrees dat het schip met gele kerrie is vastgelopen op een ijsschots. *op normale toon* Gele kerrie, zei je?
Ismael begint een zoektocht. Naomi werpt een blik op de krant.

naomi Wat is dít echt?

ismael Wat?

naomi Die foto op de voorpagina. Wat een freak.

ismael Hij heeft de Mount Everest beklommen.

naomi Dat doen er toch wel meer?

ismael Hij is de eerste in alleen een korte broek.

naomi Waarom zou je dat doen?

ismael Hoe belangrijk is die gele kerrie?

naomi Mega – hoe oud was jij toen je je vrouw leerde kennen?

ismael Ik was zeventien.

naomi Jullie zijn nog samen toch?

ismael Natuurlijk.

naomi Waarom koos je voor haar?

ismael Waar ik vandaan kom viel er niet zoveel te kiezen.

naomi Hoe bedoel je?

ismael Zoals ik het zeg. Maar ik heb geluk gehad.

naomi Wist je wel meteen dit is 'r?

ismael Ja.

naomi Hoe dan?

ismael Ja, hoe weet je dat.

naomi Had je al veel vergelijkingsmateriaal gehad?

Ismael twijfelt even. Verdwijnt dan onder de toonbank.

naomi Hallo? Was zij de eerste? Of had je het halve dorp al gehad?

ismael Gele kerrie, zei je.

naomi Misschien dat ik ermee stop.

ismael Met wat?

naomi Mannen.

ismael Er lopen drie miljard mannen op de wereld. Eén daarvan moet leuk genoeg zijn voor jou.

naomi Oké. Stel dat ik hem tegenkom – die kans is statistisch verwaarloosbaar klein, maar goed – hoe weet ik dan dat hij het is?

ismael Dat weet je gewoon.

naomi Precies dit bedoel ik dus.

ismael Wat?

naomi Dat gebabbel van jullie. Nooit eens wat langer nadenken over de dingen. Eén op de drie huwelijken mislukt. Wiens schuld is dat denk je?

ismael Niet mijn schuld. Ik hoor bij die andere twee.

naomi Dat jij je vrouw hebt gevonden. Is dat denk je toeval of voorbestemd?

Hallo. Contact.

ismael Jaja, ik denk na. Beetje allebei.

naomi Wat is dit nou weer voor antwoord?

ismael Voilà, madame! Gele kerrie – en had je dit al gezien? Dit is

vanochtend splinternieuw binnengekomen–

toneelmeester Dankjulliewel, allebei. Ik moet jullie hier onderbreken.

Ismael en Naomi af.

***

toneelmeester Voor we naar de avond gaan wil ik terugkomen op iets wat

Layla Polat, de moeder van Naomi, eerder op de dag zei. Over dat potje.

Waardoor onze straat tijdelijk is opgebroken.

Ze dacht, dat als de mensen die dat potje hier hebben achtergelaten ons zouden zien, met onze kwasten en borsteltjes, ze zich zouden bescheuren van het lachen.

Misschien heeft ze gelijk. Misschien ook niet. Er zal een tijd komen, over vijfhonderd, of duizend jaar, dat men zich gaat interesseren voor onze tijd.

Ze zullen het druk krijgen, de historici van de toekomst. Wij laten meer nieuwsberichten achter dan al onze voorouders bij elkaar. Ze zullen van dag tot dag terug kunnen vinden wie zijn klasgenoten neerschoot. En wie de Mount Everest beklom. In korte broek.

Maar over de bewoners van Galileistraat eenentwintig zal men niet veel te weten komen. Zij die achter deze voordeur wonen komen hooguit twee keer in hun leven in de krant. Bij hun geboorte. En bij hun dood. Alles wat zich tussentijds afspeelt, het klein geluk en stil verdriet, blijft onvermeld.

Dus, voor hen, die over duizend jaar besluiten onze tijd af te stoffen. Dit is hoe wij leefden, in een straat, in een stad, aan het begin van de eenentwintigste eeuw.

Dit is hoe wij opgroeiden. Hoe wij liefhadden. Hoe wij stierven.

***

Start muziek.

Allen op. We zien alle huishoudens het avondmaal doorlopen.

Keuken Fischer.

Frank scheidt de borden op. Nina doet wat balletpassen. Frank roept Tom, en gaat samen met Nina aan tafel. Tom schuift aan. Ze beginnen met eten. Susan komt thuis en schuift aan. Frank warmt nog een bord op. Tom vertrekt zodra hij klaar is met eten.

Woonkamer Polat.

Naomi maakt eten. Layla komt thuis. Ze eten samen voor de televisie. Ze zappen, praten, eten. Alles door elkaar. Ook Jonge voegt zich bij het gezelschap. Naomi ruimt op. Layla is moe, ze rust uit voor het vertrek naar haar avondbaan.

Toonbank Ismael.

Ismael eet iets uit een bakje. Hij leest de krant en staart naar buiten. Herschikt wat spullen in zijn schappen. Kijkt naar het tv'tje boven zijn toonbank.

Eettafel Jacobi.

Mevrouw Jacobi maakt een boterham. Ze gaat zitten en eet. Haar bewegingen zijn traag. Het is nog steeds onwennig zonder haar man.

Bureau Christian.

Christian zit achter zijn computer. Hij eet een pizza.

Einde muziek. Allen af.

***

toneelmeester De gevels van onze straat zijn opgetrokken uit een ontelbaar aantal bakstenen. Soms lijkt het wel alsof die bakstenen mee kleuren met de seizoenen. De grijstinten van de winter, de oranje en gele gloed in de lente en de zomer, en over een aantal weken, als de herfst echt doorzet, en de esdoorns in onze straat hun bladeren verliezen, kleuren de gevels roodbruin. Wie door onze straat loopt komt weinig te weten over de levens die zich achter al die bakstenen afspelen. Aan de achtergevel, die voor de voorbijganger verborgen blijft, valt meer af te lezen.

Dat is waar de balkons zijn. Waar de was hangt te drogen, de lege flessen staan, de sportschoenen die binnen niet gewenst zijn. En, op de plaatsen waar je het 't minst verwacht, kleine oases van met geduld en liefde onderhouden planten en bloemen.

Tom vond op de verdieping boven hem een goed toevluchtsoord. Naomi wordt maar zelden op de vingers gekeken door het ouderlijk gezag. Het is

hier, op het balkon van Layla en Naomi Polat, waar hij zijn eerste sigaret rookte. De schemering valt over de stad. Het is het begin van de avond.

***

Balkon Polat.

Naomi en Tom kijken uit over

de binnentuin.

tom Condensatie... *valt stil*

Condensatie is het proces... *valt stil*

Condensatie is het proces waarbij water in dampvormige toestand... *valt stil*

Verder kom ik dus niet. Ik zit twee uur achter mijn bureau, en ik kom niet verder dan de eerste zin van het eerste hoofdstuk. Dat is toch niet normaal?

Denk je dat ik onderzocht moet worden?

naomi Dat lijkt me sowieso een goed idee.

Wat zit je de hele tijd te doen dan?

tom Ja, dat boek te lezen.

naomi Je kan toch niet twee uur doen over een zin?

tom Heb jij dat nooit – dat je hoofd een kant op gaat, waarvan je denkt, waar ga jij nou weer naartoe?

naomi Soms.

tom Wanneer dan?

naomi 's Nachts.

tom En dan?

naomi Luister ik zee-geluiden op mijn mp3-speler.

tom Zee-geluiden?

naomi Eerst had ik een of ander druppelend bergbeekje, maar daarvan moest ik steeds plassen.

tom En dan hou je op met denken?

naomi Nee natuurlijk niet, maar dan kan ik mijn gedachtes een beetje laten weggrollen, of zo.

tom Waar denk je dan aan?

naomi Aan jou, tijger. En hoe je een paar meter onder mij ligt te slapen. Met je goddelijke lichaam.

Tom denkt even dat Naomi het meent. Herstelt zich snel.

tom Het zal je verbazen hoeveel mensen er

's nachts wakker liggen van mij. Wat voor gedachtes heb je dan?

naomi Privé-gedachtes.

stilte

tom In de gevangenis tikken ze 's nachts tegen verwarmingsbuizen. Ze liggen alleen in een cel, maar dan kunnen toch met elkaar praten. Met morsecodes.

Bijvoorbeeld zo. *tikt wat*

Of zo. *nog eens*

Of zo. *nog eens*

stilte

naomi Wat zei je nou?

Met dat tikken.

tom Weet ik veel. Ik heb toch niet in de gevangenis gezeten.

frank *off-stage* Tom!

tom Shit.

frank *off-stage* Kan je naar mijn werkkamer komen.

tom Ik kom zo!

naomi Condensatie is het proces waarbij water van gas- of dampvormige toestand overgaat in vloeibare toestand.

tom Ja. Hèhè. Dat weet ik ook wel.

frank *off-stage* Tom! Nu!

tom Jaha! Tjiezus.

***

Werkkamer Frank.

Frank en Tom.

frank Ga even zitten.

tom Waar?

frank Ik heb daar wat ruimte vrijgemaakt.

tom Is dit serieus?

frank Ga nou eerst even zitten.

Tom neemt plaats.

tom Wil je dat ik je iets uitleg over seks?

frank Hoe gaat het allemaal?

tom Er zijn mensen op de wereld die er slechter aan toe zijn.

frank Weet je al welk vakkenpakket je wil kiezen?

tom Profiel.

frank Weet je al welk profiel–

tom Niet weer dit.

frank Luister, mama maakt zich een beetje zorgen.

tom Verrassend.

frank En daar zijn moeders ook voor, in zekere zin. Bij ons, mannen onder elkaar, ligt dat anders. Snap je wat ik bedoel?

tom Moet dit?

Nina op.

nina Pap.

frank Wat is er, lieverd?

nina Kan je heroïne ook in je oogbal spuiten?

stilte

frank Dat is denk ik meer een vraag voor je moeder.

nina Wat zijn jullie aan het doen?

frank Ik ben even met Tom in gesprek.

nina Zo. Boeiend.

Nina af.

frank Toen ik jouw leeftijd had, heb ik met opa een boottocht gemaakt–

tom Ik ken het verhaal.

frank Precies. Ik dacht misschien kunnen wij samen een paar dagen weg, de natuur in.

tom Je vindt er geen reet aan, natuur.

frank Het kan heel prettig zijn om even uit te waaien.

tom Groene misère.

frank Sorry?

tom Dat zei je toen mama op wandelvakantie wilde.

frank Nou dat lijkt me – heb ik dat gezegd?

tom ‘Ik pas er voor om nog een zomer weg te kwijnen in die groene misère.’

frank Dat ging denk ik over een specifiek, wat druilerig gebied in Ierland – maar dat betekent niet dat ik per definitie–

tom Pap. Echt.

frank Dan gaan we naar een stad.

tom Kijk. *knikt naar buiten*

frank Wat?

tom Een stad.

frank Wat zou jij dan willen doen? Soms is het goed om nieuwe indrukken op te doen. Je situatie vanuit een ander perspectief te bekijken.

tom Ik heb geen flauw idee wat ik later wil gaan doen. Hoe kan ik dan nu een profiel kiezen. Er zit gewoon niks bij dat ik leuk vind. Oké!

frank Je zou ook eens kunnen kijken wat je het minst erg vindt. Wat zeg je daarvan?

tom Hm.

frank Tom?

tom Zijn we nu klaar?

frank Fijn weer even zo gesproken te hebben.

Kom eens hier.

tom Pap. Ik ben vijftien.

***

Woonkamer Polat.

Layla en Naomi. Naomi met een boek.

naomi Hoeveel graden van verbranding zijn er en welke is de ergste?

layla Drie.

naomi En welke is de ergste?

layla Derdegraads.

naomi Hoe herken je het verschil tussen een flauwte en een stilstand van de bloedsomloop?

layla Hartslag.

naomi Door de pols op te nemen.

layla Dat is hetzelfde.

naomi Uit welke drie stappen bestaat de overlevingsketen?

layla Eh, o ja – die weet ik.

naomi Nou, zeg dan.

layla Wacht nou even – overlevingsketen zei je, hè?

naomi Weet je het niet?

layla Natuurlijk wel, je moet me alleen niet zo opjagen. Reanimeren, alarmeren... defibrilleren. Bam!

naomi Fout.

layla Nee, dat is goed.

naomi Volgorde klopt niet. Eerst alarmeren, dan reanimeren, dan defibrilleren.

layla Dat zei ik toch?

naomi Nee, jij zei eerst reanimeren–

layla Jajaja, je moet me ook niet zo opfokken.

naomi Mam, dit gaat om mensenlevens.

layla Ja hallo, ik wil een zonnebankstudio beginnen, geen ziekenhuis. Hoe laat is het. Ik moet gaan.

Layla zoekt haar spullen bij elkaar, en maakt aanstalten te vertrekken.

naomi We zijn nog niet klaar.

layla Hé. Ik ga dit halen. Daar hoeft jij je geen zorgen over te maken.

Afgesproken?

naomi Jaha.

layla Maak je het niet te laat.

Layla geeft Naomi een kus. Layla gaat het trappenhuis in, op weg naar buiten.

Christian

en Layla kruisen elkaar.

***

Trottoir Onze Straat.

Susan zet het vuilnis buiten. Layla komt naar buiten.

susan Ik zag Jongo een beetje trekken met zijn achterpootje. Heeft hij een abces?

layla Een wat?

susan Een zwelling.

layla Hij wordt oud.

susan Het zou ook een cyste kunnen zijn. Mocht die zwelling nou toenemen, zou ik er even naar laten kijken. Late dienst?

layla Yep. Ik mag weer een avondje de wacht houden.

susan Tot hoe laat moet je?

layla Hangt ervanaf of ze weer de halve nacht gaan overwerken.

susan Op een gegeven moment is het werk toch af?

layla Not in finance, baby. Zitten ze achter die schermpjes. In verbinding met Tokyo. Of weet ik waar. Vorig jaar was er een vent en die heeft met één druk op de knop een miljoen verdiend. Moet ik een leven lang voor werken. En dan nog haal ik het niet. Ik zou het wel weten hoor. Met een miljoen.

susan Wat dan?

layla Ik zou weg zijn.

susan Waarnaartoe?

layla Maakt me niet uit. Ergens warm. Jij?

susan Zomaar vertrekken?

layla Ergens waar je op blote voeten kan lopen.

susan Het idee alleen al. Om alles in dozen te moeten doen.

layla En je niet zo'n belachelijk pakje aan moet. Moet je nou zien. Wie verzint dit nou?

susan Als het af en toe wat veel wordt mag Naomi gerust een keer bij ons komen, dat weet je hè.

layla We redden ons prima.

susan O, daar twijfel ik ook geen seconde aan hoor. Maar mocht je een keer
– nou ja.

Mevrouw Jacobi op. Enigszins verwilderd.

Susan en Layla vallen stil.

mevrouw jacobi Werd er toevallig aangebeld voor mij?

susan Nee hoor.

mevrouw jacobi Weten jullie het zeker? Dan moet ik het verkeerd gehoord
hebben. Hebben jullie ook zo'n last van die zoemtoon 's nachts?

susan Ik heb niks gehoord. *tot Layla* Jij?

Layla schudt nee.

mevrouw jacobi Het wordt elke nacht erger.

susan Wat vervelend.

mevrouw jacobi Als het zo doorgaat komt het plafond op een goede dag
nog naar beneden.

susan En waar komen die geluiden precies vandaan?

Susan begeleidt mevrouw Jacobi naar binnen.

susan *tot Layla* Werk ze.

mevrouw jacobi Ik heb het gehoord hoor.

Ik ben niet mesjogge. Die zoemtoon is nog

tot daaraan toe, maar ik wil niet dat de mensen denken dat ik mesjogge

ben, want

dat ben ik niet.

Susan en mevrouw Jacobi af.

Layla verzamelt kracht. Gaat dan af.

***

Bank Christian.

Christian ligt op de bank. Zijn telefoon aan zijn oor.

christian ...ja, ik was er gisteren nog... misschien... ik weet niet of het helpt – waarom zeg je eigenlijk altijd ‘de mevrouw’... als jij naar de tandarts bent geweest, vraag ik toch ook niet ‘ben je naar de meneer geweest?’ dan zeg ik, ‘ben je naar de tandarts geweest?’...ja ik begrijp je wel, maar waarom zeg je niet gewoon psycholoog... omdat het nu lijkt alsof ik me ervoor moet schamen... nou, daar heeft papa een hele andere mening over... dat je bent opgegroeid in een andere tijd is toch geen vrijbrief om de rest van je leven prehistorisch uit de hoek te komen... ja... ja... maar het is niet zo makkelijk om die vraag te beantwoorden... het is niet een lekke band die je even moet plakken...

***

Werkkamer Frank.

Frank en Susan.

frank Hij gaat erover nadenken. Het is gewoon een fase.

susan Na hoe lang gaat een fase over in een permanente staat van zijn?

frank Maak je nou maar geen zorgen, daar schieten we niks mee op.

susan We zitten erover te denken om een wekelijks inloop-uur te beginnen in de praktijk. Een soort kringgesprek.

frank Voor wie?

susan Voor wie wil.

frank Dekt de verzekering dat?

susan Steeds meer mensen komen gewoon voor een praatje. En wat kan ik ze bieden? Binnen vijf minuten moet ik ze de spreekkamer uit hebben gewerkt – ik snap niet dat je kan werken in deze chaos.

frank Er zit een systeem in.

susan Ik bied nog één keer aan om hier grondig doorheen te gaan.

frank Je mag overal in huis grondig doorheen gaan, maar hier laten we alles even zoals het is.

susan Ik had vandaag weer die vrouw met dat been dat het opeens niet meer deed.

frank Hm?

susan Wat ik je vertelde vorige week.

frank Jaja.

susan Vanochtend zat ze er weer. De mysterieuze klachten waren teruggekeerd. Het been was er weer spontaan mee opgehouden. Ik dacht, dit klopt niet, dit klopt niet, dit klopt niet. Toch maar even haar dossier erbij gepakt. Wat bleek? Vorige week was het haar andere been.

frank Heeft ze het nu aan beide benen?

susan Nee, ze had het allemaal verzonnen.

frank Jaja.

susan Alleen was ze vergeten om welk been het ging. Frank Fischer, ben je daar?

frank Sorry, ik zit met een deadline.

stilte

susan Weet je waar ik vanochtend aan dacht. Hoe het zou zijn als ik de wachtkamer binnenloop, en er niemand zit. Dat ik de deur open zou doen, en dat het helemaal leeg is. Al was het voor een uur.

frank *kijkt nu voor het eerst op* En dan?

susan Dan ga ik even voor het raam staan.

En kijk ik naar buiten.

frank Naar wat.

susan Naar de mensen die voorbijgaan. Of

naar hoe de bomen hun blaadjes beginnen
te verliezen. Of gewoon een beetje voor me
uit. Kom je ook zo?

frank *weer in beslag genomen door zijn werk*

Ik kom eraan.

***

Fauteuil Jacobi.

Mevrouw Jacobi. In nachtjapon. Wacht bij de telefoon. Neemt dan op.

mevrouw jacobi Gewoon z'n gangetje... ik zit erover te denken je vaders
sigarenbandjesverzameling weg te doen... nee, dat neemt ook niet zo veel
plaats in, maar ik denk steeds, wat moet ik ermee... nou ja, is ook niet
belangrijk... o... ja, dan moet je dat meteen even doen... direct even
uithangen... anders blijft het weer erin zitten ... weten jullie al meer over
volgend weekend? ... een mens kan wat ie kan, en meer kan ie niet, zei je
vader altijd – nou ja, die man zei van alles. Het was geen heilige hoor. Heel
vaak zat er een open uur in het schema, en dan was hij in geen velden of
wegen te bekennen– ... nee, daar hoeven we het nu ook niet over te
hebben– ... dan komen jullie toch gezellig een andere keer... het enige is, ik
hoor de laatste tijd een rare zoemtoon, en ik denk dat er iets is met de

deurbel, ik dacht misschien kan Marc binnenkort– ... welnee, heeft ook helemaal geen haast... doen we dat... Ja, ga maar gauw ... dagdag. *hangt op* Dagdag.

***

toneelmeester Het is even voor half twaalf. Het stadscentrum maakt zich op voor een nieuwe ronde. De hotelbars, nachtclubs en goedkope eettentjes zullen zo bevolkt worden door mensen die iets zoeken wat ze overdag niet kunnen vinden.

Tegelijkertijd breekt er een nieuw spitsuur aan. Voor de mensen die in de nacht de kost verdienen. Zij die werken in de beveiliging, in het ziekenhuis, op het vliegveld.

Maar het merendeel van de stad komt voor even tot rust. Ook in de Galileistraat klikken de eerste lichten uit.

***

Slaapkamer Tom.

Tom op bed. Hij luistert naar zijn MP3-speler. Nina op.

tom Terug.

nina Wat is dit?

tom Sound Waves. Geef hier.

nina Ik kan niet slapen.

tom En dus?

nina Maak ik even een wandelingetje.

tom Moet dat per se hier?

nina Vandaag hield Yasmin haar spreekbeurt. Over buitenaardse wezens.

tom Nina, ik ben bezig.

nina Met wat?

tom Nadenken. Privé-gedachtes.

nina Sinds wanneer heb jij gedachtes?

tom Nina. Ga. Weg.

nina Wist jij dat de president van Amerika een pakketje de ruimte in heeft gestuurd?

tom John F. Kennedy?

nina Wie?

tom Die is doodgeschoten. Vanaf het dak. Zo pats in zijn kop.

nina Luister nou even.

tom Zijn vrouw zat onder de hersens.

nina Luister nou. Ze hebben dus een pakketje de ruimte in gestuurd, met daarin een opname van mensen die hallo zeggen, in alle talen van de wereld. Voor als de buitenaardse wezens van plan zijn hier te landen. Maakt niet uit waar. Dan kunnen ze zeggen 'hallo'.

stilte

tom Hallo?

nina Ja. Hallo.

***

Bank Christian.

Christian is nog steeds aan het bellen.

christian Oke... oke... klinkt goed... nou je klinkt wel als iemand eh – wel als mijn type zeg maar... zit je vaker op deze lijn?... en ben je op zoek naar een date of– ... neuh ik ook niet, meer een beetje uit nieuwsgierigheid ... ik ben piloot... ja, meestal intercontinentale vluchten– ... o zeker, maar het is voor mij natuurlijk ook gewoon werk... ja, precies... Het mooiste is 's nachts. Als iedereen slaapt. En het is stil aan boord. En we zweven vlak boven het wolkendek. En waar ik ook kijk, één grote, witte deken. En als dan de zon opkomt. En je ziet hoe het eerste strijklucht als een soort penseel over dat oneindige, zachte, donsbed trekt... dat is echt magisch...

***

Toonbank Ismael.

Ismael en Frank. Frank rookt een sigaret in de deuropening. Beiden kijken naar de overkant van de straat.

frank Die maken lange dagen.

ismael Een reisbureau waar 's avonds laat mensen op bezoek komen?

frank Weet je er meer van?

ismael Ik weet één ding. En dat is dat ik er niks mee te maken heb. Nog een deadline vanavond?

frank Het zit erop voor vandaag.

ismael Waar gaat het over?

frank Wil je het echt weten?

ismael Anders zou ik het niet vragen.

frank Volgens berekeningen is het mogelijk om binnen tien jaar de honger uit de wereld te helpen.

ismael Wie zegt dat?

frank Een of andere hoogleraar.

ismael Hij zegt dat over tien jaar–

frank Zij. Het is een vrouw.

ismael Zij zegt dat over tien jaar iedereen te eten heeft.

frank Nou ja, ze heeft een model ontwikkeld, waarin ze aantoont dat het haalbaar moet zijn.

ismael Is deze mevrouw in dit land opgegroeid?

frank Volgens mij wel.

ismael Had ze een huis. Met een tuin. En elke ochtend verse boterhammen. Met beleg wat je maar wilt.

frank Is dat relevant?

Ismael lacht.

frank Met pessimisme komen we niet vooruit, vriend. Hoe gaan de zaken?

ismael Het gaat, het gaat. Minder druk sinds de straat is afgezet. Ze hebben een potje gevonden.

frank Ja, ik hoorde zoiets.

ismael Een heel oud potje.

***

Badkamer Polat.

Naomi poetst haar tanden. Layla op. Ze komt terug van haar avondwerk.

naomi En?

layla Ik leef nog. Heb je je Engels af?

Layla ontdoet zich van haar make-up.

naomi Economie.

Layla en Naomi bekijken elkaar in de spiegel.

layla Maak je je zorgen om iets?

naomi Nee, hoezo.

layla Fronsje.

naomi Er is niks.

Layla onderzoekt haar spiegelbeeld.

layla Tsss – die rimpels worden met de dag erger.

naomi Je ziet er hartstikke goed uit.

layla Zal ik er wat aan laten doen?

naomi Mam. Doe normaal.

layla Denk je dat ze eindelijk allemaal het pand verlaten hebben. Wie zit er nog als enige achter zijn bureau. Mister Knipoog. Hij doet het erom. Ik zweer het je.

naomi Wat dan?

layla ‘Mag ik u na het werk een glas wijn aanbieden, jongedame?’

naomi Waarom probeer je het niet een keertje?

layla *schamper* Jongedame.

naomi Hoezo geef je het niet een kans?

layla *keert zich tot Naomi* Er komt een dag dat het toegestaan is om je zorgen te maken om anderen. En geloof me, je merkt vanzelf wanneer die

dag aanbreekt. Maar nu is dat voor jou nog streng verboden gebied. Ben ik duidelijk?

naomi Ja.

layla Goed zo. Anders hou ik je zakgeld in.

naomi Mam. Ik krijg geen zakgeld.

layla Lieverd. Beloof me één ding. Zorg dat je niet te vroeg een kind krijgt.

Layla betast haar rimpels.

naomi Hoe kom je daar nou weer bij.

layla Hier is geen crème meer tegen opgewassen.

naomi Zeg je nou dat jij mij liever niet had willen hebben?

layla Hou eens op zeg. Jij bent het beste wat me ooit is overkomen. *betast haar gezicht* Soort Himalayagebergte.

naomi Slaap lekker, mam.

layla Slaap lekker, schat.

***

Slaapkamer Tom.

Tom ligt op zijn bed. Nina zit op de rand.

nina Waarom sturen wij niet ook een pakketje de ruimte in? En dan stoppen we daar een brief in. ‘Beste buitenaardse wezens, als jullie van plan zijn hier te landen, dan kan dat in onze straat. Groetjes van Nina en Tom.’

tom Jij bent echt niet helemaal goed, weet je dat.

nina Hoezo?

tom Ten eerste bestaan er geen buitenaardse wezens. Ten tweede past zo’n ruimteschip niet in onze straat – ik weet niet of jij wel eens zo’n film hebt gezien, maar die dingen zijn gigantisch.

nina Dan blijven ze zweven, en komen ze eruit met een laddertje.

tom En ten derde weten ze niet hoe ze ons kunnen vinden.

nina Dat staat ook in die brief. Bij de maan naar de aarde. Bij de aarde naar de rivier. Bij de rivier naar de brug. Bij de brug naar het grote kruispunt. Bij het grote kruispunt naar rechts–

tom Links.

nina Naar links. En bij de winkel van Meijer naar... links?

tom Rechts–

nina Naar rechts. En dan stap je naar buiten.

En zeg je ‘hallo’.

Tom probeert Nina te raken met een kussen.

Nina is hem te snel af.

toneelmeester Dit was het eerste deel. We houden tien minuten pauze. U kunt even de benen strekken. Blijven zitten mag ook.

Toneelmeester af.

deel twee

Voor aanvang keert de toneelmeester terug op de vloer. Hij wacht tot het publiek plaats heeft genomen.

toneelmeester We zijn drie jaar verder.

De rivier heeft ontelbare liters water door onze stad gepompt. En met eindeloos geduld de kades wat verder uitgeslepen. De vier seizoenen zijn voorbijgekomen. En nog eens. En nog eens.

Eén echte winter zat erbij. De stad lag bedekt onder een dik pak sneeuw. Voor even was het geraas van de auto's verdwenen, en daalde er een stilte neer waar we niet meer aan gewend zijn. Kinderen bouwden sneeuwpoppen. Ouderen schuifelden voorzichtig over straat. Buren die elkaar normaal zonder te groeten passeren, hielden even in, en deelden hun verwondering over de witte deken die over de stad was gevallen.

Toen de dooi inzette, nog voordat alle sneeuw verdwenen was, was de machinerie alweer op gang gekomen, en ging de stad over tot de orde van de dag, alsof die nooit onderbroken was.

Ook in onze straat zijn iets meer dan duizend dagen verstreken. De wasserette draait zijn wasjes. De familie Meijer verkoopt nog steeds ijzerwaren. Al heeft de zoon van de oude Meijer vanwege aanhoudende rugklachten het roer weer moeten overdragen aan zijn zoon.

Het reisbureau is verdwenen. Op een ochtend viel de politie binnen. Nu zit er een koffiezaak van een bekende internationale keten. Voor de rest zal je weinig veranderingen aantreffen.

En toch heeft nergens de tijd stilgestaan. Lekkages hebben extra kringen in het plafond achtergelaten, kozijnen hebben een nieuwe laag verf gekregen, een klimop aan de achtergevel heeft zich uitgestrekt naar een verdieping hoger. Sommige bewoners hebben onze straat verlaten, anderen hebben er een plek gevonden die ze, voor zolang het duurt, thuis zullen noemen.

Ze wonen er allemaal nog, achter de voordeur van Galileistraat eenentwintig. Behalve Jongo, de kat van Naomi Polat. Die blies niet lang na de vorige keer dat jullie hem zagen zijn laatste adem uit.

In het appartement op de zolderverdieping trok een jong stel in. Zij raakte zwanger, het kind werd geboren, en toen het zijn eerste stapjes zette, zijn ze verhuisd. De zolderverdieping staat weer leeg.

Dus. We zijn drie jaar verder. Het is 2004.

Zaterdagochtend 7 augustus. Het begin van het weekend.

De stad krijgt een wasbeurt. Na een aantal benauwde dagen is er zojuist een zomerse regenbui boven de stad losgebarsten.

***

Toonbank Ismael.

Ismael (56). Frank (48) op. Hij schiet naar binnen, schuilend voor de regen.

frank Als het komt, dan komt het ook allemaal tegelijk zeg.

stilte

ismael Goedemorgen.

frank Morgen.

ismael Wat kan ik voor je doen?

frank Een pakje rood, alsjeblieft.

ismael Toch weer een beetje begonnen?

frank Het is eenmalig.

ismael Een grote dag vandaag, toch?

Frank knikt.

Goed geslapen?

frank Een beetje onrustig.

ismael Misschien het weer.

stilte

frank Toen hij werd geboren was het ook zo'n benauwde dag. Ik was er volkomen door verrast, weet je dat.

ismael Je kan het vaak zien aankomen, hè.

Met de buik–

frank Jaja, nee, natuurlijk. Maar het leek alsof het daar los van stond. Het was een wonder. Opeens lag er een piepklein mannetje te krijsen. En nu loopt er een zwijgende reus mijn huis uit.

ismael Kauwgom erbij?

***

Keuken Fischer.

Susan (47) op.

susan Tom! Nina! Ik heb warme broodjes!

Uit de oven!

Nina (14) op. Met een fotocamera.

nina Hé, mam. Hoe gaat ie?

susan Goed.

Nina richt de camera op haar moeder.

nina Je ziet een beetje pips.

susan Vandaag even niet, lieverd.

nina Het is voor m'n project.

susan Weet ik, schat. Maar we kunnen wel een dagje overslaan toch.

nina Hoe heb je geslapen?

susan Beetje onrustig.

nina Vanwege Tom?

susan Wie zal het zeggen. Kom, genoeg zo.

Nina houdt op met fotograferen.

susan Is hij al klaar met alles?

nina Ik hoorde hem nog wat rommelen in zijn kamer. Tom! Mam heeft broodjes!

***

Woonkamer Polat.

Layla (39). In avondwerkkleding. Naomi (18) op.

naomi Hé, je hebt je werkkleding nog aan. Heb je op de bank geslapen? Ma.

Heb je wel geslapen?

layla Maak jij je nou maar niet druk over je moeder. Ik red me wel. Past het er allemaal in?

naomi Ik heb een paar essentiële kledingstukken achter moeten laten.

layla Zitten alle andere essentiële kledingstukken er wel in?

naomi Ik denk dat we er even samen op moeten gaan zitten, anders krijg ik hem niet dicht.

layla Kom hier.

naomi Wat?

layla Kom.

Omhelzing.

naomi Als je het maar laat, hè. We moeten de hele dag nog.

***

toneelmeester Layla Polat heeft nog steeds twee banen. Ze heeft haar EHBO-diploma gehaald, maar de bank weigerde krediet te verlenen. De plannen voor een zonnebankstudio heeft ze voorlopig stopgezet.

Naomi Polat heeft deze zomer haar eindexamen gehaald. Als één van de besten van haar klas.

Susan Simons is in haar praktijk bedreigd door een psychotische jongen met een mes. Sindsdien heeft ze last van angstaanvallen en slapeloosheid. Ze heeft een paar maanden thuisgezeten. Inmiddels werkt ze weer halve dagen.

Nina Fischer heeft de lagere school voor de middelbare school verwisseld. De balletles is ingeruild voor een cursus fotografie.

Frank beweegt zich van toonbank Ismael naar keuken Fischer.

Het tijdschrift waar Frank Fischer voor werkt is overgenomen door een groot mediaconcern. Hij reist nu elke werkdag met de metro naar het zakendistrict, en zit dagelijks meer dan een uur onder de grond. Tom Fischer is in de tussentijd tweemaal van school veranderd, maar ook hij heeft uiteindelijk zijn eindexamen gehaald. Met pijn en moeite, dat wel.

***

Keuken Fischer.

Susan en Nina. Frank op. Nina fotografeert Frank. Frank poseert.

nina Pap, niet doen. Het hele idee is dat ik je moet vangen in een onbewaakt moment.

frank *verandert van pose* Een beetje meer zo?

Nina staakt haar poging.

nina Mam?

susan Ja, lieverd.

nina Hoe ben je ooit voor deze man gevallen?

susan Goede vraag.

Nina af.

susan *tot Frank* Neem een broodje, het wordt toch maar koud.

frank Is hij nog op zijn kamer?

susan Ik heb speciaal zo'n buideltje voor hem gekocht. Voor onder je kleren.

Waar je alles in kan bewaren.

frank Tom! Mam, heeft warme broodjes!

susan Ligt het gewoon weer bij de kapstok.

stilte

frank Waar denk je aan.

susan Mijn eerste kamer. Bij dat bibberende mens. Hoe heet ze nou. Met al die rammelende kopjes en schoteltjes. Zat ik daar. Ik wilde maar één ding.

Terug naar huis. God, hoe heet ze nou—

frank Was dat waar je zo makkelijk het dak op kon klimmen?

Waar wij voor het eerst—

susan Nee, dit was voor jouw tijd.

Ik heb het gevoel dat wij verder waren toen.

frank Nou, dat weet ik niet. Jij droeg van die tuinbroeken.

susan Wat heeft dat er nou weer mee te maken?

frank Ongelofelijk eigenlijk. Dat ik voor jou ben gevallen, terwijl jij van die tuinbroeken droeg.

susan Moet je horen wie het zegt. Met zijn bakkebaarden. En zijn belachelijke lange jassen. Je leek wel een schoorsteenveger.

frank Daarom ging het me ook zo goed af op dat dak.

Wat is de laatste keer dat wij samen het dak op zijn geklommen?

Frank doet een toenadering, Susan weert hem af.

susan Mevrouw Bauer! Zo heette ze. Mevrouw Bauer, met haar bibberhandjes.

Tom (18) op. Pakt een broodje. Neemt een hap.

susan Zal ik ze nog even voor je in de oven doen?

frank Hé, Tom.

tom *met volle mond* Hé, pap.

susan Waar ga je heen?

tom Even iets doen.

susan Wil je niet eerst je broodje rustig opeten?

tom Ben zo terug.

Tom af.

***

Mevrouw Jacobi (75) op. Mevrouw Jacobi's motoriek is wat strammer, haar doofheid is toegenomen. Ze draagt twee boodschappentassen.

mevrouw jacobi Riep iemand mij?

Toneelmeester schudt nee.

mevrouw jacobi *enigszins verward* O.

toneelmeester Weet u wat, blijft u maar even staan.

mevrouw jacobi Wat zeg jij?

toneelmeester *luidere toon* Blijft u even staan. *geeft een seintje*

Nina op.

toneelmeester Ondanks aandringen van haar dochters om te verhuizen, woont mevrouw Jacobi nog steeds op de derde verdieping.

tot mevrouw Jacobi en Nina Ga jullie gang.

***

Trappenhuis.

Mevrouw Jacobi komt binnen, Nina is op haar weg naar buiten.

mevrouw jacobi Het lijkt wel alsof die trap de laatste tijd een beetje wiebeliger is geworden. Onzin natuurlijk, maar zo lijkt het.

nina Geeft u maar.

mevrouw jacobi Ben je gek, jij hebt het vast ontzettend druk. Iedereen heeft het maar drukker en drukker.

nina Kom.

mevrouw jacobi Weet je het zeker?

nina En die ook.

mevrouw jacobi Dat hoeft toch niet allemaal.

nina Gaat u maar voor.

Mevrouw Jacobi komt in beweging. Nina volgt.

mevrouw jacobi Hoe heeft je broer het zo ver weg?

nina Hij gaat vandaag.

mevrouw jacobi Jaja, ik hoorde het van je moeder. Je zal hem wel missen.

nina *verheft haar stem* Hij gaat vanmiddag pas weg.

mevrouw jacobi Het is ook ver weg.

nina Kom maar.

mevrouw jacobi Het is voor jou vast ook wennen.

nina Loopt u maar door.

Naomi (18) op. Op weg naar beneden. Ze kruist Nina en mevrouw Jacobi.

naomi Hé.

nina Hé.

naomi Lukt dat?

nina Ja hoor.

Naomi vervolgt haar weg.

mevrouw jacobi *tot Nina* Ik heb hier jarenlang met mijn man gewoond.

nina Dat weet ik.

mevrouw jacobi En dan heb je zo je vaste dingen. Allebei de kussens opschudden. Hoeveel water je opzet voor de thee. En als zijn leesbril op een rare plek rondslingerde, even terugleggen in het bakje in de gang.

nina We zijn er bijna.

mevrouw jacobi En nu ligt er nergens meer een leesbril. Niet dat ik dat erg vind, maar je moet er wel weer aan wennen, begrijp je wat ik bedoel. *houdt even stil* Hij hield er zo zijn eigenschappen op na. Een liegende klootzak kon ie zijn. Ach, zo hebben we allemaal wel wat.

nina Nog eentje, mevrouw Jacobi. Laatste trap.

***

Toonbank Ismael.

Ismael en Naomi.

ismael Iets om op te kauwen?

naomi Ja – heb je dat?

ismael Mijn halve assortiment is om op te kauwen, madame.

naomi Even serieus. Het is voor in het vliegtuig. Voor als mijn oren dicht komen te zitten.

ismael Ah, door de turbulentie.

naomi Nee, door de luchtdruk.

ismael Ja. Ik weet precies wat jij moet hebben. Het moet hier ergens liggen.

toneelmeester Ismael, Naomi, als ik jullie even mag onderbreken.

Ismael en Naomi vallen stil.

tot publiek Nog geen vierentwintig uur nadat wij jullie voor de pauze verlieten, werd er aan de andere kant van de oceaan een terroristische aanslag gepleegd. Twee gekaapte vliegtuigen doorboorden het hart van het financiële centrum van de Verenigde Staten. Door de stand van de techniek konden wij hier rechtstreeks meekijken, en leek het alsof het in onze achtertuin plaatsvond.

In de jaren die volgden groeiden de hoeveelheid nieuwsmedia exponentieel. In de berichtgeving werd de nadruk meer en meer verlegd naar dat wat ons van elkaar doet verschillen.

Christian (30) op. Hij maakt een schuwe indruk. Hij gaat de winkel binnen zonder te groeten.

En verzamelt een aantal boodschappen.

toneelmeester Christian Hofmans contract op de universiteit werd niet verlengd. Sinds enkele maanden zit hij werkloos thuis. Hij leeft een geïsoleerd bestaan, en komt alleen nog voor het hoogst noodzakelijke de deur uit.

De toneelmeester knikt naar Ismael. Christian legt zijn boodschappen op de toonbank.

ismael *tot Christian* Goedemiddag.

Ismael stopt de boodschappen in een plastic tasje. Christian werpt een blik op de krant die op de toonbank ligt.

christian Nou, lekker is dat. Kan ik hier ook niet meer onbezorgd boodschappen doen.

Ismael kijkt Christian vragend aan.

christian *leest krantenkop voor* ‘Toename fundamentalisme.’ Jij leidt toch niet stiekem vanuit je winkel een terroristische organisatie?

Ismael glimlacht.

Nou, vooruit vriend. Ik geef je het voordeel van de twijfel.

ismael Anders nog iets?

christian *tot Naomi* Geen zorgen. Hij staat aan onze kant.

Naomi kan er niet om lachen. Ze kijkt Christian onbewogen aan.

ismael Dat was het?

christian Ja, dat was het.

Christian voelt zich ongemakkelijk door Naomi's reactie. Ismael overhandigt de plastic tas.

ismael Kijkt u eens. Prettige dag verder.

Christian murmelt een groet en verlaat de winkel.

naomi Vond je dat grappig?

ismael Mwah.

naomi Waarom lach je dan?

ismael Ik heb in mijn leven tot nu toe meer bereikt met een lach dan met mijn vuist.

naomi Ja. Maar nou denkt die debiel dat ie grappig is. Zo verandert er nooit wat.

ismael Wil je dat het verandert?

naomi Ja, hèhè. Jij niet?

Ismael valt stil en kijkt met mededogen naar Naomi. Naomi wordt er ongemakkelijk van en gebaart: wat? Ismael herpakt zich en pakt wat uit het schap.

ismael Kijk, deze moet je hebben. Een soort zuigtabletjes. Maar je kan er ook op kauwen.

naomi Hoeveel krijg je van me?

ismael Het is een afscheidscadeau.

naomi Ik kom hier wel weer terug hoor.

ismael We weten nooit waar het leven ons naartoe brengt. *overhandigt pakje*

Voici, madame.

naomi Weet je het zeker?

ismael Cadeau van de zaak.

naomi Merci, monsieur.

***

Trappenhuis.

Nina heeft mevrouw Jacobi thuisgebracht en is onderweg naar beneden.

Christian kruist Nina op weg naar boven. Hij vermijdt oogcontact. Nina

houdt stil. Christian maakt aanstalten zijn appartement binnen te gaan.

nina Mag ik jou iets vragen?

christian Het komt nu niet zo goed uit.

nina Mag ik een foto van je maken?

christian Waarom?

nina Ik doe de zomercursus fotografie. Dus ik krijg les over hoe alles werkt enzo. Maar je moet ook je eigen project bedenken. En dat van mij heet Four Seasons. Dus ik maak portretten van mensen. Van heel dichtbij. Dat je alleen hun gezicht ziet. Het wordt ook zwart wit. Maar dan elk seizoen één.

Dus vier keer dezelfde foto. Maar als je goed kijkt, zie je toch verschillen.

Wil je meedoen?

christian Het komt nu niet zo goed uit.

nina Ah joh, zo gepiept.

stilte

christian Moet ik hier blijven staan?

nina Nee, het hele concept is dat ik mensen vastleg in hun natuurlijke woonomgeving. Waar je het meest jezelf bent.

Nina gaat Christians appartement binnen.

christian Ik heb nog geen tijd gehad om op te ruimen–

nina Maakt niet uit. Bij ons thuis slingert ook altijd alles – wow.

stilte

christian Misschien is dit toch niet zo'n goed idee.

nina Juist wel. Waar zit je meestal?

christian Achter m'n computer denk ik.

nina Kan je gaan zitten.

Christian neemt plaats. Nina richt haar camera op Christian.

christian Wat moet ik doen?

nina Maakt niet uit. Wat je normaal ook doet.

Christian weet zich lastig houding te geven.

Nina fotografeert.

nina Kijk je veel porno?

christian Sorry?

nina Je hoorde me wel.

christian Weten jouw ouders dat je hier bent?

nina Hoezo.

christian Een man van dertig en een meisje van zestien. Daar kunnen verhalen van komen.

nina Ik ben geen zestien hoor.

christian O nee?

nina Nee, joh. Ik ben veertien. *onderbreekt het afdrukken* Dude. Ontspan even. Er gaat echt niks gebeuren. Ik val niet eens op jongens.

En niet gaan zeggen dat jij degene bent die mij daarvan af kan helpen, want die grap heb ik op school al duizend keer gehoord.

christian Dus ze weten op school – weten je ouders ook–

nina Ja, natuurlijk.

christian Hoe reageerden ze, toen je het vertelde?

nina M'n moeder superchill. M'n vader schrok even. Maar hij probeert altijd heel modern over te komen. Dus hij ging overdreven gewoon doen. Dat was wel schattig.

Nina fotografeert.

christian Ben je niet bang?

nina Voor wat?

christian Dat er niks verandert.

Nina onderbreekt het fotograferen. En gebaart: hoe bedoel je?

Komt er een tentoonstelling?

nina Volgens mij hangen ze het op. In de benedenzaal.

christian Je maakt foto's. Hangt het op. Mensen komen kijken. Misschien krijgen ze wat te drinken. En dan gaan ze weer naar huis.

nina Ja, dus?

christian En als iedereen weg is, ga jij ook weer naar huis. En dan lig je in je bed. En kom je erachter dat alles nog steeds bij het oude is gebleven. En er niks is veranderd.

nina Er is wel iets veranderd.

christian Denk je dat?

nina Natuurlijk. Nu is er nog niks. En straks hangt mijn werk aan de muur. Kan je deze kant op kijken?

Nina hervat fotograferen.

***

Woonkamer Polat.

Layla en Tom.

layla Naomi is zo terug. Kan ik iets doorgeven?

tom Het is niet zo belangrijk. Ik wacht wel even.

layla Wat je wil.

Tom neemt plaats.

layla Tom.

tom Hm?

layla Vind je mij een goede moeder?

tom Hè, wat? Eh ja – wat is goed?

layla Ik had een baan minder kunnen nemen, dan was ik wat vaker thuis geweest, maar dan hadden we hier nooit gewoond en had Naomi niet naar zo'n goede school kunnen gaan.

tom Ja.

stilte

layla Het had natuurlijk allemaal wat verstandiger gekund. Ja Jezus, toen ik Naomi kreeg was ik nauwelijks ouder dan jij nu bent. Zeg nou zelf, wat weet jij van de wereld?

tom Wat ik weet? Van de wereld? Nou, het gaat in ieder geval niet de goede kant op. Als je alleen al kijkt naar de consumptie van fossiele brandstoffen–

layla Tom.

tom Ja?

layla Heeft Naomi ooit iets verteld over haar vader?

tom Dat hij is verdwenen. En dan verandert ze van onderwerp.

layla Ik was veel te jong. En droeg een roze bril. Alles aan die man was avontuur. Ken je John Lennon?

Tom knikt.

Die zei, het leven is wat er gebeurt als je andere plannen verzint – of zoiets.

tom En toen?

layla Werd hij vermoord.

tom Nee, ik bedoel, hoe ging het verder. Met de vader van Naomi.

layla Naomi was drie. En hij moest er even tussenuit. De laatste keer dat we wat van hem hoorden zat hij in Amerika. Aan de westkust.

tom Vandaar.

layla Vandaar.

stilte

tom Heb je wel eens goed naar Naomi gekeken? Dat is niet het werk van een slechte moeder.

De toneelmeester knikt. Layla en Tom af.

***

toneelmeester Onze stad heeft een dozijn parken. Ze zijn te klein om de stad uit het oog te verliezen, maar groot genoeg om ons eraan te herinneren wat voor een bescheiden rol de natuur in ons leven inneemt.

De meest kleurrijke bewoner van het park is de halsbandparkiet. Een tropische vogel die een halve eeuw geleden naar Europa werd gehaald.

Inmiddels zijn er heel wat uit hun kooien ontsnapt. Ze blijken hier prima te aarden.

De halsbandparkiet broedt haar nageslacht uit in nestholen in oude bomen. Als de tijd rijp is springt het jong zonder aarzeling het nest uit. Het fladderen gaat als vanzelf, maar er zal nog heel wat tijd overheen gaan voor hij goed leert navigeren.

Als we het ouderlijk huis verlaten, denken we een weloverwogen keuze te maken voor de eerstvolgende halte. Maar laten we eens kijken hoeveel willekeur daaraan te pas komt.

We gaan een half jaar terug in de tijd. Tom heeft een methode gevonden om via een luik in het trappenhuis op het dak te komen. Hij vult zijn dagen met wat jongens doen als ze zeventien zijn.

Tom (17) en Naomi (17) op.

Het is winter. Zondagmiddag. Tom heeft Naomi meegenomen naar zijn uitkijkpost.

Het is een heldere dag. Als je die kant op kijkt, kan je de rivier zien. En

daar, de daken van het oude centrum. En kijk je die kant op, dan zie je de flats aan de andere kant van de ring.

Het is koud. Ook zonder sigaret kan je rook uitblazen.

***

Dak.

Tom en Naomi.

tom ...bijvoorbeeld Growing Pains, dat gaat niet over iets fysieks ofzo, maar over het systeem, dat alles is ontworpen om te groeien. Daarom blaast hij ook die ballon op in die clip. Net zolang tot ie knalt.

naomi En daar ben je het niet mee eens?

tom Jawel?

naomi Wat is dan het probleem?

tom Bij elk concert slaat hij zijn gitaar kapot, om te laten zien, we hebben te veel spullen.

naomi Dat is toch goed?

tom Nee, natuurlijk niet. Want bij het volgende concert moet hij weer een nieuwe gitaar kopen. Dat is toch super hypocriet?

naomi Tommie.

tom Hm?

naomi Ik ga in Amerika studeren.

tom Echt?

naomi Ze zeggen dat als je nu niet naar het buitenland gaat, dan ga je nooit meer.

tom Er zijn op zich een heleboel buitenlanden. Waarom speciaal Amerika?

naomi Ik hoop dat ik word aangenomen bij een universiteit aan de westkust. Daar is het altijd lekker weer.

tom Dus het is nog niet zeker?

naomi Het is heel moeilijk om erin te komen. Je moet iets van duizend brieven schrijven. In het Engels. Als er één fout in zit dan ga je direct de papierversnipperaar in. En je moet een visum aanvragen. Met een pasfoto waarop je niet mag lachen. Als je wel lacht is de foto niet geldig. Hoe bizar is dat?

tom Bizar.

naomi Echt, hè.

tom En hoe zit het dan met eh... dinges? Hoe heet ie ook alweer – Nick ofzo?

naomi Wat is daarmee?

tom Gaat hij mee, of gaan jullie een pauze inlassen?

naomi *lacht* We hebben niet eens wat.

tom O, ik dacht dat jullie – sinds viereneenhalve maand–

naomi Nee, joh. Ik ga me nu toch niet binden.

tom Ik ook niet. Ik moet er niet aan denken.

naomi Het is puur voor de seks.

tom Ja, nee, precies.

naomi Hij heeft een fantastisch lichaam. Maar drie hersencellen.

tom Oja? Heeft hij er een bijgekregen?

naomi *lacht* Ik ga je wel missen hoor, Tommie.

stilte

tom Ik heb een keer een documentaire gezien over mensen die een visum willen, in Amerika. En die betalen mensen om met ze te trouwen. Als je trouwt met een Amerikaan, dan krijg je automatisch een visum. Maar dat is dus een hele handel geworden. En nou doen ze dus een test om te kijken of mensen wel echt iets met elkaar hebben.

naomi Hoe kan je dat nou testen?

tom Nou, bijvoorbeeld... mevrouw Polat, ik heb gehoord dat u wilt trouwen met meneer Fischer. Gefeliciteerd. Goede keuze. Maar weet u ook zijn tweede naam?

naomi O, Jezus.

tom Bijna. Franciscus. Heeft hij moedervlekken op zijn armen?

naomi Ja.

tom Veel of weinig.

naomi Best wel veel.

Tom stroopt zijn mouw omhoog.

naomi Oeps.

tom Slaapt hij liever op zijn rug of op zijn buik?

naomi Rug?

Tom schudt nee.

naomi Nou tijger, daar gaat ons huwelijk.

tom We hebben nog een kans – ik moet ook ondervraagd worden.

naomi Meneer Fischer, wat is de tweede naam van uw geliefde?

tom Soraya.

naomi Hè? Hoe weet jij dat?

tom Gewoon – heb je weleens gezegd, denk ik.

naomi En wat is haar schoenmaat?

tom Achtendertig.

naomi Heeft ze gaatjes in haar oren?

tom Ja.

naomi Hoeveel?

tom *zonder aarzelen* Twee links. Eén rechts.

Naomi valt stil.

tom Nou, gefeliciteerd. Dan verklaar ik jullie tot man en vrouw. En is het tijd voor de kus.

Even lijkt zich een kus aan te dienen, dan geeft Naomi Tom een kus op zijn wang. Tom is uit het veld geslagen – hij had op wat meer gehoopt – herpakt zich dan snel.

stilte

naomi Waarom ga je niet een talencursus doen?

tom En dan?

naomi Daar heb je later altijd wat aan.

tom Ik ga niet eens slagen, dus we hoeven het er sowieso niet over te hebben.

naomi *heeft het koud* Ik ga naar binnen.

Naomi maakt aanstalten naar binnen te gaan.

tom En waar zou ik dat moeten doen, die talencursus?

Naomi houdt in.

naomi In het buitenland.

tom Wie ken ik nou in het buitenland?

naomi Mij.

Naomi af. Tom blijft alleen achter. En kijkt uit over de stad.

toneelmeester Dankjewel, Tom.

Tom af.

Goed. Nu zijn we klaar voor het naderend afscheid. We gaan weer een half jaar vooruit in de tijd en keren terug naar de zomer van 2004.

***

De toneelmeester verschuift het één en ander tot er een nieuwe plaats van handeling ontstaat: het vliegveld (incheckbalie, paspoortcontrole en bagagecontrole). Ondertussen richt hij zich tot het publiek.

toneelmeester We doen het onszelf elke keer weer aan.

We hechten. Weken los. Verplaatsen. Botsten tegen iemand aan. Hechten.

Weken los.

En verplaatsen ons weer. De één bijt zich één keer vast, om nooit meer los te laten. De ander krijgt een leven lang geen genoeg van het proces.

Maar als we loslaten – of het nou als donderslag bij heldere hemel komt, of we er smachtend naar uit hebben gekeken – we zullen altijd een moment van verlies ervaren. Het besef dat er iets voorbij is dat nooit meer terug zal komen.

Het is het begin van de middag. We laten onze straat even voor wat die is.

En verplaatsen ons naar het vliegveld.

Naomi vliegt naar de westkust van de Verenigde Staten. Ze is toegelaten op een vooraanstaande universiteit. Tom gaat een talencursus volgen. Hij

vertrekt naar Canada, waar hij onderdak heeft gevonden bij een oud-collega van zijn moeder, die werkzaam is voor een internationale hulporganisatie.

Naomi's vlucht vertrekt *kijkt op zijn horloge* over een kleine twee en een half uur. Die van Tom gaat een uur later.

De toneelmeester geeft een teken.

Naomi en Layla op. Frank en Tom, Susan en Nina op. Ze vormen een rij voor de incheckbalie.

toneelmeester Ismael? Kan jij je ook bij ons voegen? We hebben nog iemand nodig voor deze scène.

Ismael op.

Zou jij achter de incheckbalie willen plaatsnemen?

Ismael neemt plaats achter de incheckbalie.

***

Vliegveld.

Start muziek.

*De clausen in onderstaande scène sluiten direct aan of overlappen elkaar.
Als clausen naast elkaar staan genoteerd, spreken de personages
gelijktijdig.*

layla Chocola. Dat is het eerste wat ik ga doen als dit achter de rug is. Een kilo chocola.

frank In de film zou ik nu een vaderlijk advies moeten geven.

susan Adem in door de neus.

frank Iets dat hij de rest van zijn leven onthoudt.

susan En uit door de mond.

layla Ik had de helft van de taxi moeten betalen.

tom Je gaat het vandaag zeggen.

layla Nee, ze zei, waarom rijden jullie niet met ons mee. Niet, zullen we een taxi delen.

naomi Visum. Check. Telefoonnummers. Check.

layla Geen chocola. Dan krijg je weer een pukkel-explosie.

naomi Handcrème. Check.

layla Ik word door iedereen in de steek gelaten. En dan heb ik ook nog een problematische huid.

naomi Zonnebril. Zonnebril – dit meen je niet.

Toneelmeester wenkt Naomi. Naomi naar de incheckbalie. Layla aan haar zij.

susan Wat moet een mens nou in Canada.

nina Ik zou mijn project eigenlijk hier moeten doen.

susan Hij heeft precies dezelfde handen als Frank vroeger.

nina Met wachtende mensen.

frank Een beetje

mysterieuze zin.

Die hij pas snapt als tom Je gaat het

hij op een kruispunt vandaag zeggen.

in zijn leven is aan-

beland. En dat hij

dankzij mijn wijze raad

de juiste keuze maakt.

naomi Ze is boos op me.

layla Heb je zo veel te besteden, koop je zo'n tas.

frank Een zin die vaders aan zonen doorgeven.

tom Er waren verdomme een miljoen goede momenten.

frank Wist je dat ik ook

ooit een jongen met een

rugzak was, die zich af- tom Je gaat het

zette tegen mannen met vandaag zeggen.

aktetassen. Nu ben ik

zelf een eikel met een

aktetas.

tom Pap, zit me niet zo debiel aan te staren.

frank Ik scan elke ochtend het perron af.

En kom dan stomtoevallig naast het lekkerste wijf te zitten.

nina Of een serie over douane-mensen. Dat is volgens mij nog nooit eerder gedaan.

frank Ik doe net alsof ik de krant lees, maar ondertussen snuif ik haar geur op.

nina Alles is al eerder gedaan.

frank Ik heb tweemaal daags zevenendertig minuten om te verdwijnen.

naomi Als je nu zegt: we gaan naar huis. Dan gaan we.

layla Ik heb alles voor je opgeofferd. En wat doet mevrouw de prinses.

naomi Zeg het nou mam, please.

layla Ik ben blij als ik straks van je af ben.

naomi Je zal na de douane toch nog wel kunnen plassen.

layla Ik heb van mijn haren een bezem gemaakt, en nog is het niet goed genoeg.

nina Alles is al eens eerder gedaan. En alles is al eens eerder gezegd.

layla Als ik zo thuis kom ben ik een vrouw alleen.

frank Ik heb zin in een cheeseburger.

layla Wat moet ik nou zonder jou. Wat moet ik nou.

tom Je gaat het vandaag zeggen.

layla Hai, ik ben Layla. Vrouw alleen.

susan Wil je dit wel, lieverd.

frank Ik heb ongeloofelijke zin in een cheeseburger.

susan Dit slaat toch helemaal nergens op.

Wat we hier met zijn allen aan het doen zijn.

tom Zit jij nou naar Naomi te kijken?

layla Vrouw alleen zoekt man in uniform.

naomi Als je nu zegt: we gaan. Dan gaan we.

Ismael overhandigt Naomi de boarding-card.

Te laat. Ik ga honderd procent neerstorten.

Naomi is klaar met inchecken. Naomi en Layla stappen uit de rij. Ismael wenkt Tom.

tom Waar heb ik dat ding.

susan Is hij eindelijk op zijn pootjes terechtgekomen.

tom Wat een debiele foto.

susan Sturen we hem naar de andere kant van de wereld.

Tom naar de incheckbalie. Frank aan zijn zij.

Susan en Nina in hun kielzog.

frank Doe mij ook maar een ticket. De eerstvolgende vlucht maakt niet uit waarnaartoe.

nina Wat nou als er geen koffers de bagageband op kwamen rollen, maar mensen.

tom Fucking talencursus.

nina En dat je dan iemand van de band mag pakken, waarmee je op vakantie mag.

susan Wat is eigenlijk de laatste keer dat je mij een orgasme hebt bezorgd?

frank Ik zit nu vier kilo boven mijn streefgewicht. Niet slecht.

tom Ze zouden de bagage niet moeten checken op bommen, maar op overbodige spullen.

layla Je gaat die taxi niet betalen. Dat zijn twee avonden werken.

susan Honderdduizend luiers, driemiljoen lunchpakketen, om nog maar te zwijgen over de hoeveelheid doekjes.

layla Je zegt gewoon dat je even gaat winkelen. En dan ga je terug met de trein.

susan Gele doekjes, vochtige doekjes, zakdoekjes, handdoekjes.

layla Ik zie je wel staan hoor. Met je perfecte gezin.

susan Ik ben moe.

frank Goed, één vaderlijk advies dan. Snuif het op.

susan Ik ben zo ontzettend moe.

frank De damp van de plastic maaltijd. Het parfum van de stewardessen.

tom Pap, ga nou niet weer als een mongool staan kijken.

frank Hoe meer je opsnuift. Hoe meer je hebt geleefd.

susan Hè verdomme Frank sta daar niet zo. Doe nou even iets. Waarom doe je nooit

iets.

layla Alleenstaande vrouw met twee banen. Spontane uitstraling. Zoekt iemand om af en toe tegenaan te liggen.

naomi Ik ga honderdtien procent neerstorten.

susan Misschien zou ik eens een boek moeten schrijven. Iedereen schrijft tegenwoordig maar een boek.

tom Je gaat het vandaag zeggen.

layla Ik zou wel gefouilleerd willen worden. Van top tot teen.

susan Wees alsjeblieft voorzichtig lieve schat. Het gevaar zit overal.

ismael De mens is een
een nomade.

layla Ik heb nu

chocola nodig.

Is het voedsel op. naomi Niet janken.

susan Adem in

Staat er een indringer door de neus.

voor de deur.

frank Ik ga je

Of begint het dak te missen.

lekken. naomi Je gaat niet

Dan trekken we verder. janken.

En komen we ergens aan, nina Alles is al

waar voldoende te eten is. eens gezegd.

En we ons kunnen be- naomi Ik ga neer-

beschermen tegen de storten.

vijand en het weer.

Dan houden we stil. tom Je gaat het

vandaag zeggen.

En slaan we ons kamp op. layla Een kilo

chocola.

Vroeger gingen we te voet. susan En uit door

de mond.

In kleine groepjes. frank Ik hou van

je, jongen

Tegenwoordig vliegen susan Wat moet

we met volksstammen een mens nou in

tegelijk de wereld over. Canada.

Maar zoveel is er niet frank Ik ga je zo

veranderd. ontzettend missen.

We verplaatsen ons. naomi Ik ga neer-

storten.

Dat is van alle tijden. tom Je gaat het
vandaag zeggen.

tom Je gaat het vandaag naomi Ik ga
zeggen. neerstorten.

Tom is klaar met inchecken.

ismael *tot familie Fischer* Hallo? *luider* Hallo!

De muziek stopt abrupt.

U houdt de rij op.

De familie Fischer stapt ook uit de rij. En sluit zich aan bij moeder en dochter Polat.

De families Fischer en Polat nemen afscheid van Naomi en Tom. Opeens is er geen tijd meer voor alles wat nog gezegd had moeten worden. Frank slaat Tom op de schouder. Nina troost Susan. Layla en Naomi omhelzen elkaar.

Frank, Susan, Nina en Layla zwaaien. En gaan af.

Naomi en Tom blijven achter. Ze moeten ieder een andere kant op. Tom maakt aanstalten iets te zeggen, maar Naomi omhelst hem. Dan gaan beiden huns weegs.

*Opeens draait Tom zich om, rent naar Naomi en fluistert iets in haar oor.
Dan draait hij zich om, en vervolgt zijn weg. Zij kijkt hem na, en vervolgt
dan ook haar weg.*

Naomi en Tom af.

deel drie

Voor aanvang keert de toneelmeester terug op de vloer.

Het toneel is leeg.

Mevrouw Jacobi en Christian zitten aan de rand van de vloer.

toneelmeester Nu volgt het laatste deel.

We zijn negen jaar verder. Het is de winter van 2013.

Op de weg die het centrum met de ring verbindt kun je 's nachts ongestoord doorrijden. En op eerste kerstdag. De rest van het jaar zal je wat meer geduld moeten hebben.

Voor het eerst wonen er op aarde meer mensen in de stad dan op het platteland. Onverzadigbaar pompen we de brandstoffen uit de grond, om de machine die we met zoveel geestdrift in elkaar hebben gezet draaiende te houden.

Vorig jaar hadden de machtigste mensen op aarde onze stad uitgekozen voor hun jaarlijks overleg. Journalisten en demonstranten uit alle windrichtingen streken hier neer. Voor een paar dagen waren we het centrum van de wereld. Aan het eind van de ontmoeting verklaarden de wereldleiders dat de bodem in zicht is. En het zuiniger aan moet. Het was dezelfde boodschap als het jaar daarvoor. En het jaar daarvoor.

We verplaatsen ons naar het oude centrum, tot we aankomen bij de brug over de rivier. We volgen de rivier een paar kilometer stroomafwaarts, en houden stil in het grensgebied van binnenstad en buitenwijk, daar waar de ring van de autosnelweg de rivier overspant. Het is een van die zeldzame plekken in onze stad, waar nog niet elke vierkante meter zijn bestemming heeft gevonden.

Hier, tussen sportvelden, volkstuintjes en een verlaten rangeerterrein, omheind door een indrukwekkende hoeveelheid boomsoorten, ligt de begraafplaats.

Wie door de gietijzeren poort het terrein betreedt, en over de kronkelende paden loopt, langs de vele honderden grafstenen, en de zorgvuldig onderhouden bloembedden, wordt alleen door het monotone geruis van de

snelweg eraan herinnerd, dat we nog steeds door de stad omsingeld zijn. Soms lijkt het erop alsof we de doden beter verzorgen dan de levenden.

We weten allemaal hoe het is om hier te staan. Het heeft iets ongemakkelijks, iets onnatuurlijks bijna. En al zien we het van mijlenver aankomen, het komt elke keer als een onaangename verrassing. Als iets waar we –hoe gek dat ook klinkt – geen rekening mee hadden gehouden.

Hier liggen ze. Dokters, geliefd bij hun patiënten, leraren, gevreesd bij hun scholieren, toneelspelers waar ooit voor geapplaudisseerd werd. Bankiers en fabrieksarbeiders. Directeuren en verplegers. Over geen van hen wordt nog gesproken.

Je moet in een mensenleven wel heel veel bewerkstelligd of vernietigd hebben, wil je meer dan honderd jaar na je dood nog over de tong gaan.

beweegt zich richting mevrouw Jacobi en Christian Alleen hier, waar de grond recentelijk is omgespit, het marmer nog glimt, er zo nu en dan nog een kaarsje wordt aangestoken, liggen zij die nog in een anekdote opduiken, hartgrondig vervloekt, of in stilte gemist worden. Maar ook dat is van voorbijgaande aard.

Het is daarom dat zij die hier verblijven, na verloop van tijd, ons leven op aarde – hoe zal ik dat nou eens zeggen – wat minder nauwgezet volgen.

De dag. Dinsdag 4 februari 2013. De tijd. *kijkt op horloge* Elf uur in de ochtend.

Het is een stralend koude winterdag. De lucht is strak blauw. Een waterig zonnetje staat laag aan de hemel. De temperatuur schommelt rond het vriespunt.

***

Begraafplaats.

Frank (57), Susan (55) en Nina (23).

susan Schat, je das. Je moet je das even zo. Kom, laat mij het maar even doen. O, ik zie het al je moet je bovenste knoopje–

frank Nee, nee, niet doen.

susan Hoe bedoel je?

frank Nee nee – dat moet open blijven.

susan Maar je kan straks toch niet–

frank Het is te strak.

nina Kom, mam. Hou mij eens vast. Het is glad buiten, volgens mij.

stilte

susan Jongens, heeft iemand de tijd.

nina We worden zo gehaald.

susan Weet je dat zeker?

nina Mam, kijk eens.

susan Wat is dat?

nina Pepermuntje.

susan O nee, ik wil even niks eten nu.

Was dat oom Rob net, die we zagen? Met wie stond hij daar nou? Zag jij met wie oom Rob daar net stond?

nina Ik weet het niet, mam. Hier neem een pepermuntje.

Susan neemt een pepermuntje.

***

toneelmeester Vandaag begraaft de familie Fischer hun enige zoon Tom.

Na zijn verblijf in Canada, en een aantal voortijdig onderbroken studies, vond Tom werk bij een internationale hulporganisatie.

Tijdens een missie aan de andere kant van de wereld, werd de truck waarin hij zich verplaatste door een westerse vredesmacht aangezien voor lokale

strijders, en onder vuur genomen. Tom en zijn vier collega's waren op slag dood.

Tom zou Naomi nog eenmaal zien. De ontmoeting was geen succes.

Thomas Fischer werd zevenentwintig jaar.

Tom op. Hij neemt plaats naast de toneelmeester, aan de rand van de vloer.

***

susan Heb je je speech, schat. Check nog even.

frank Jaja, die heb ik.

susan Anders heb ik een kopie in mijn tas, hè.

nina We moeten gaan, mam.

susan Nu, moeten we nu gaan?

nina Die meneer gaf een teken.

susan Schat, we moeten gaan nu. Hoe lopen we? Is daar iets over gezegd?

nina Hier mam, hou me eens vast.

susan Schat, die man geeft aan dat we moeten gaan nu. Schat?

Frank is verlamd. Nina ontfermt zich over haar vader.

***

toneelmeester *tot Tom* Kom, ik breng je naar je plaats.

Tom is sprakeloos.

toneelmeester Kom.

Tom neemt plaats op de vrij gebleven stoel.

mevrouw jacobi Dag, Tom.

tom Hé, mevrouw Jacobi. Ik wilde nog op uw begrafenis komen, maar ik zat in het buitenland volgens mij.

mevrouw jacobi Het is al goed.

tom Hoe, hoe bent u–

mevrouw jacobi Een paar jaar nadat jij het huis uit was gleed ik uit op die verdomde trap, brak mijn heup, kreeg in het ziekenhuis een infectie, en toen was het afgelopen. Iets voor mijn tachtigste verjaardag.

tom *gedachten bij zijn familie* Tjiezus.

mevrouw jacobi Het kan een stuk erger hoor.

tom Regel één – het eerste – het allereerste wat je te horen krijgt. Verplaats je uitsluitend in een vervoersmiddel met het eigen logo of het logo van een geallieerde organisatie. Hoe kon ik nou zo stom zijn.

stilte

mevrouw jacobi Hoe langer je hier bent, hoe meer je erachter komt dat we minder invloed hebben op hoe de dingen lopen, dan we denken.

christian De mens lijdt aan een chronische vorm van zelfoverschatting.

mevrouw jacobi Chris.

Christian gebaart: wat?

tom Zien jullie mijn vader.

mevrouw jacobi *tot Christian* Hij is er pas net.

tom Hij kan niet meer bewegen.

stilte

mevrouw jacobi Tom, je zal de komende tijd wel vaker–

tom Wat heb ik ze aangedaan.

stilte

mevrouw jacobi Je zal de komende tijd nog wel meer te zien krijgen waar
je even aan moet wennen.

christian En als het niet went – *tot mevrouw Jacobi* want dat is ook een
optie – *tot Tom* kijk je gewoon de andere kant op.

tom Wie is hij ook alweer?

mevrouw jacobi We deelden dezelfde voorkeur.

tom Hoe bedoelt u?

mevrouw jacobi Christian was wat meer op zichzelf.

tom De jongen van boven?

Mevrouw Jacobi knikt.

tom Wow – ik wist helemaal niet – hoe ben jij–

mevrouw jacobi Hij heeft een ongeluk gehad.

tom In het verkeer?

stilte

mevrouw jacobi Chris was somber.

christian Ik was ziek.

mevrouw jacobi Maar een ander soort ziek dan mijn man.

christian Het was geen gemoedstoestand Selma, die ik even van me af kon schudden.

mevrouw jacobi Ja, nou ja – misschien is dit niet het juiste moment om dat helemaal op te rakelen.

tot Tom Chris had een hele sombere bui–

christian *tot Tom* Ik was ziek.

mevrouw jacobi En zodoende is Chris nu ook hier.

stilte

tom Je zei nooit wat.

christian Nee, ik was niet echt spraakzaam hè.

tom Waarom zei je nooit wat?

christian Niet alles wat we doen valt logisch te verklaren. Daar zal je hier wel achter komen. En er wordt al zoveel gepraat. Zoveel zinloos gezwets.

mevrouw jacobi Wat Chris bedoelt, is dat niet alles wat we zeggen even noodzakelijk is.

christian Selma, wees nou eerlijk.

mevrouw jacobi Goed, je zou kunnen zeggen, dat sommige mensen zich af en toe een beetje druk maken, over dingen die er – binnen het grotere plaatje – niet zo heel veel toe doen.

Dat zou je kunnen zeggen.

tom Zien jullie mijn moeder. En Nina – kijk nou, mijn zusje.

christian Je kan er niets aan doen, Tom.

tom Hoe heb ik ze dit aan kunnen doen.

christian Het was niet jouw schuld.

tom Nee, wiens schuld was het dan?

christian Het is gebeurd.

tom Dat is alles wat je erover te zeggen hebt?

tot mevrouw Jacobi Dat is het?

Frank vermant zich. Frank, Susan en Nina af.

***

toneelmeester Het is het begin van de middag. Terwijl Frank Fischer zich net op tijd weet te herpakken voor zijn toespraak, keren we terug naar onze straat.

De wind is toegenomen. De temperatuur is gezakt tot onder het vriespunt.

Trottoir Onze Straat.

Klant op. Wacht. En kijkt rond. Beschermt zich tegen de kou. Makelaar op.

makelaar Excuus, mijn vorige afspraak liep wat uit. Dag.

klant Hallo.

makelaar Geen weer om lang buiten te blijven, hè. Zullen we maar meteen naar binnen.

De makelaar opent de voordeur van nummer eenentwintig. De klant volgt.

Voormalige woning Fischer.

klant Goh.

makelaar Compleet gerenoveerd. Elektra en waterleiding vervangen.

Gloednieuw keukenblok. Roestvrij staal.

klant Jaja.

makelaar Wanden opnieuw gestuukt. Vers laagje verf.

klant Dat verwacht je niet als je buiten staat.

makelaar Alle niet dragende muren zijn weggebroken. Zodat je de ruimte maximaal kan benutten.

tom *tot toneelmeester* Wat is dit nou?

makelaar Je had vroeger soms wel drie of vier kamertjes op zo'n verdieping. Moet je je voorstellen.

tom Wat is dit?

toneelmeester *tot publiek* Nadat Tom en Nina het ouderlijk huis hadden verlaten, verhuisden Frank en Susan naar een appartement dicht bij het zakendistrict. Frank zit nu nog maar half zo lang in de metro. Susan werkt nog drie dagen per week. Nina is in onze stad blijven wonen. Ze is aangenomen op de kunstacademie, en heeft een kamer gevonden aan de andere kant van de rivier.

tom *tot toneelmeester* Kunnen ze me horen of zien?

De toneelmeester schudt nee. Tom loopt de scène in.

klant Er is geen buitenruimte?

makelaar Hier zat vroeger een balkon. Maar door dat bij de woning te trekken, pak je een stuk ruimtewinst. En als je de pui openschuift *schuift de pui open* heb je toch het gevoel dat je buiten bent. Maar zonder dat je last hebt van de burens. Een win-win situatie.

Klant en makelaar kijken naar buiten. Tom kijkt naar wat er geworden is van zijn ouderlijk huis.

toneelmeester Nadat Naomi het huis verliet, zegde Layla Polat haar avondbaan op. In de koffiezaak aan de overkant van de straat stootte een man per ongeluk zijn koffie over haar jas. Hij stond erop de stomerij te betalen. Een paar maanden later trok ze bij hem in. Layla vroeg een krediet aan bij de bank, dat werd toegewezen en ze opende haar eigen zonnebankstudio. Ze heeft twee mensen in dienst.

Klant en makelaar lopen naar de voorzijde van het appartement, en kijken naar buiten. Tom volgt.

makelaar Kijk, dat maakt deze buurt zo gewild. Een aantal van die authentieke winkeltjes is behouden gebleven, maar de woningen voldoen aan de huidige maatstaven.

klant Wat voor mensen wonen er in deze straat?

makelaar Onze ervaring is, als je de huizen opknapt, knappen ook de mensen op.

tom Wat is dit nou weer voor tekst?

klant En wat zat er in dat winkeltje, achter die rolluiken?

makelaar Dat heb ik als het goed is ergens staan.

toneelmeester Ismael heeft twee jaar geleden zijn avondwinkel gesloten.

Een paar straten verderop opende een vestiging van een supermarktketen in het goedkoopste segment. Die concurrentiestrijd viel niet te winnen. Sinds de dag dat hij vertrok, heeft niemand uit onze straat hem meer gesproken. Ismael en zijn gezin wonen nog aan de andere kant van de ring. Hij komt zelden meer in de binnenstad.

makelaar Ik kan het zo snel even niet vinden. Het staat nog leeg, volgens mij komt daar een communicatie-adviesbureau, maar pin me er niet op vast.

Wilde u ook het appartement op de zolderverdieping zien? Dat is net even een andere prijs categorie, maar een absoluut pareltje in het huidige aanbod.

klant O, dat gaat lastig worden, denk ik.

makelaar We praten wel over een riant dakterras.

klant Nou ja, even kijken kan natuurlijk geen kwaad.

makelaar Als u mij wil volgen dan gaan we deze kant op. Er is heel verrassend met bamboe gewerkt.

Makelaar en klant af.

***

Tom kijkt naar buiten.

toneelmeester Waarschijnlijk houdt hij het hier nog het langst vol van ons allemaal.

tom De zoon van Meijer?

toneelmeester *schudt nee* Iets hoger – daar, aan de gevel.

Galileo Galilei werd geboren in 1564. Hij werd verliefd op Marina, waar hij drie kinderen mee kreeg. Hij speelde verdienstelijk luit. En overleed op zijn zevenenzeventigste – aan koorts. Maar dat is niet de reden dat onze straat zijn naam draagt.

Vlak voor zijn twintigste verjaardag woonde Galilei een mis bij, in de kathedraal van Pisa. Hij verveelde zich, en staaarde naar het plafond. Daar hing een kroonluchter, die door de tocht zachtjes heen en weer slingerde.

Hij raakte gefascineerd door het ritme. Hij zag dat de slingerafstand soms langer, en dan weer korter was. Hij legde zijn hand op zijn pols om de tijd te meten. En Galilei ontdekte, dat hoe lang of kort de uitwijking van de slinger ook was, de tijd om die beweging te maken, hetzelfde bleef.

Zijn ontdekking zou leiden tot de uitvinding van de slingerklok. En de tijd waarin de slinger één beweging maakt noemen we, seconde.

stilte

tot Tom Kijk om je heen, Tom. Op een willekeurige dag. Een willekeurig tijdstip. En je zal beweging zien. Zie je het niet. Kijk nog eens.

Er is maar één constante in onze geschiedenisboeken. Niets blijft zoals het is. Dat geldt voor de meest onbenullige zaken, maar even goed voor de dingen waar we ons aan vastklampen. Ook die houden geen stand, hoe zwaar ons dat ook valt.

Tom neemt plaats naast mevrouw Jacobi en Christian.

tom Alles is weg. Alsof we er nooit gewoond hebben.

mevrouw jacobi Er is een manier–

christian Selma, doe dit nou niet.

mevrouw jacobi *tot Christian* Vroeg of laat komt hij er toch achter.

tom Kom ik waar achter?

mevrouw jacobi *tot Tom* Het is in principe mogelijk–

christian *tot Tom* Ik zou het niet doen.

tom Wat niet doen?

mevrouw jacobi Het is mogelijk om te zien hoe het was.

tom *tot toneelmeester* Kan dat?

mevrouw jacobi Maar je moet er niet al te grote verwachtingen van hebben.

christian Verstandiger nog. Alle verwachtingen. Overboord.

mevrouw jacobi Onze herinneringen zijn een beetje gekleurd.

christian We zijn stekeblind.

mevrouw jacobi *tot Christian* Christian. Even af nu. In je mand. *tot Tom*

Mijn man heeft in al die jaren in de wagen heel wat ongelukken gezien.

Maar geen van de getuigenverklaringen was ooit hetzelfde.

tom Wat wilt u daarmee zeggen?

mevrouw jacobi Zeg maar je. Leeftijd doet er hier niet meer zo veel toe.

Als je nu teruggaat, leg je een andere getuigenverklaring af van dezelfde gebeurtenis. Het is niet zo makkelijk om jezelf terug te zien. De dingen die we doen zijn niet altijd goed te begrijpen.

stilte

tom *tot toneelmeester* Kan ik zien hoe het was?

toneelmeester Weet je het zeker?

Tom knikt.

Had je een datum in gedachten?

tom Gewoon, een tijdje terug. Toen we er allemaal nog woonden.

toneelmeester Ochtend, middag, avond?

tom Eh, doe maar avond.

***

Start muziek.

toneelmeester Het is 6 april 2002. Tom is dan 16. Nina 12.

Het is nog licht buiten. Een zachte lenteavond. Door het openstaande raam horen we de vogels, die sinds een aantal dagen zijn teruggekeerd van hun overwintering in het zuiden.

Keuken Fischer.

Frank (46). Hij leest de krant.

tom Wat is hij nog jong. Waar is iedereen?

toneelmeester Jullie hebben net gegeten. Nina is op haar kamer. Ze tekent.

Jij maakt je huiswerk – althans, je doet een poging.

tom En mijn moeder?

toneelmeester Die kan elk moment thuiskomen.

stilte

tom *ruikt* Ik ben de halve wereld over geweest, maar nergens rook het
precies zoals hier.

Susan (44) op. Een kus.

frank Hoe ging het?

susan Overleefd. En jij?

frank Ik had vanochtend overleg.

susan Ja, natuurlijk. Hoe ging het?

frank Prima.

susan Wat betekent dat?

frank Het zal zo'n vaart niet lopen.

susan Is er al wat besloten?

frank Niet echt.

susan Maar het plan is nog niet officieel van tafel?

frank We zijn een instituut. Dat verplaats je niet zomaar naar een of ander bedrijventerrein aan de rand van de stad.

Frank werpt een blik in de krant.

susan Schat?

frank Hm.

susan Ik heb nog even na zitten denken over dat dubbele slot.

frank Ja.

susan Mevrouw Jacobi heeft er nu ook één, en dat zegt toch wel wat, vind je niet?

frank Hmhm. Die peilingen schieten werkelijk alle kanten op.

tom *tot toneelmeester, gedempt* Waarom luistert hij niet?

Frank maakt zich los uit de krant.

frank Dat wordt nog wat, die verkiezingen.

Tom! Nina! Ik heb een toetje!

Nina (12) op. Frank, Susan en Nina zitten aan tafel, zoals het avondeten in deel 1. Alleen de stoel van Tom is leeg.

nina Mam?

susan Ja, lieverd.

nina Ik heb een probleem.

susan Wat dan schat?

nina Ik heb net in mijn kast gekeken.

susan Ja?

nina En ik moet morgen naar school.

susan Ja?

nina Zoals je weet.

susan Dat weet ik.

nina En nu zit er niets in die kast wat ik aan kan trekken.

susan Dat is inderdaad een probleem.

nina Mam!

frank *tot Nina* Hé.

Frank draait een denkbeeldige volumeknop naar beneden.

susan Je hebt net een nieuwe jurk gekregen.

nina Daar ga ik toch niet in naar school?

susan Als je nou eens begint met hem een keer aan te trekken. *tot Frank* Ik wil het er vanavond nog wel even met je over hebben.

frank Dit is precies wat ik al jaren zeg. Er hoeft maar *dít* te gebeuren en het electoraat raakt op drift.

susan Schat.

frank Hm? – Ja, is goed.

nina Waar gaan jullie het over hebben, mam?

susan Niks, lieverd – eet jij je toetje eens op.

Nina gehoorzaamt.

tom Wat zijn ze nou aan het doen?

Susan en Nina eten. Frank leest de krant.

Tom loopt de scène in, en gaat op de overgebleven stoel zitten. Zijn ouders en zusje kunnen hem niet zien of horen.

frank Het wordt een aardverschuiving. Let op mijn woorden.

tom Pap. De ene partij werd wat groter. De andere wat kleiner. En er kwam een regering. Net als de verkiezing daarna. Kijk nou even om je heen, mama is net thuisgekomen.

susan Ik denk dat mevrouw Jacobi niet voor niets een dubbel slot heeft genomen. Zij woont hier meer dan veertig jaar. Zo'n vrouw voelt dat aan.

tom Mam, zo lang we hier wonen zal er geen één keer worden ingebroken. Daar hoeft je je echt geen zorgen om te maken.

nina Ik ga nog liever dood dan dat ik die jurk aan moet.

tom Nien. Morgen doe je die jurk aan. Je beste vriendin vindt 'm fantastisch. En vervolgens wil je 'm niet meer uitdoen.

susan Roep jij je broer nog eens.

nina Tom! Mama is thuis!

Toetje!

Allen kijken naar de plek waar Tom vandaan zou moeten komen.

Er gebeurt niks.

tom Wat ben ik aan het doen?

toneelmeester Je rommelt wat op je kamer.

tom Zeg het nou maar.

toneelmeester Je probeert je pen rond te draaien tussen je duim en wijsvinger.

tom Kom ik zo nog naar beneden?

De toneelmeester schudt nee.

stilte

tom Kan dit stoppen.

Einde muziek.

De toneelmeester knikt naar de familie Fischer.

Frank, Susan en Nina af.

***

Tom blijft alleen achter.

tom Heeft niemand het door?

toneelmeester Wat bedoel je, Tom?

tom Dat het raam openstaat.

Tom gebaart: luister. We horen het geluid van zingende vogels.

toneelmeester Sommigen van ons hebben het door. Voor even. Tot we worden afgeleid door iets waarvan we menen dat het onze aandacht vereist.

De toneelmeester leidt Tom naar zijn stoel. Tom neemt plaats naast mevrouw Jacobi en Christian.

christian Dit is wat het is, Tom. We gooien de dagen weg alsof we een eindeloze hoeveelheid tot onze beschikking hebben.

mevrouw jacobi Er is ook een andere kant aan dit verhaal, Chris, en dat weet je.

christian Selma staat er wat positiever in.

mevrouw jacobi *tot Tom* Als je wist op hoeveel plekken op aarde er op dit moment wordt gezongen, gedanst, geschaterd van het lachen.

christian Nou, hoeveel?

mevrouw jacobi Dat weet ik niet precies – maar heel veel.

toneelmeester Dankjulliewel, allebei.

Mevrouw Jacobi en Christian staan op en maken aanstalten af te gaan.

christian *tot mevrouw Jacobi* Je kan niet zomaar een bewering doen zonder die te staven met feiten.

mevrouw jacobi Weet jij hoe vaak er ergens op aarde een huwelijk wordt bezegeld?

christian Geen idee.

mevrouw jacobi Elke seconde. Elke seconde zeggen twee mensen ‘ja’ tegen elkaar.

toneelmeester Mevrouw Jacobi. Christian. Dankjulliewel.

mevrouw jacobi Dat is toch ongelofelijk?

christian Dat is ongelofelijk, Selma.

mevrouw jacobi Ja. Ja. Ja. Ja. Ja.

Mevrouw Jacobi en Christian af.

***

Trottoir Onze Straat.

Naomi (27) op.

tom Wanneer is dit? Waar–

toneelmeester Dit is nu, Tom. Vanavond.

Dit is onze straat.

stilte

tom Wat is ze prachtig. Wat is ze – woont ze hier weer?

toneelmeester Naomi woont in de Verenigde Staten. Na het afronden van haar studie werd ze aangenomen bij een vooraanstaand technologiebedrijf.

Ze werd verliefd op een jongen die ze leerde kennen tijdens een etentje bij een collega thuis. Ze hebben zich vorige maand verloofd.

tom Wat doet ze hier?

toneelmeester Naomi vliegt voor haar werk regelmatig de wereld over.

Vandaag was ze voor een bespreking terug in onze stad.

Ze was in de buurt en besloot een bezoek te brengen aan de straat waar jullie opgroeiden.

tom Weet ze van mij– dat ik vandaag–

toneelmeester Ze heeft in een wachtruimte op het vliegveld met een half oog naar een televisiescherm gekeken. Daarop werd vermeld dat vijf hulpverleners om het leven zijn gekomen door toedoen van een westerse vredesmacht. Ze heeft even haar hoofd geschud, en is verdergegaan met haar werk.

Je naam werd niet vermeld, Tom.

Naomi houdt stil voor de deur van nummer eenentwintig.

stilte

Makelaar op, opent de voordeur, komt van binnen.

makelaar Kan ik u helpen?

naomi O, nee hoor – ik sta hier even.

Makelaar maakt aanstalten te vertrekken.

Woont u hier?

makelaar Ik doe de bezichtigingen. De appartementen gaan binnenkort in de verkoop.

naomi Woont er niemand meer?

makelaar Het project wordt volgende maand opgeleverd. Ik verwacht dat het binnen no time vol zit.

naomi Ik heb hier vroeger gewoond.

makelaar Oja?

Naomi knikt.

stilte

makelaar Als u het niet erg vindt, ik moet weer verder.

naomi Ja. Natuurlijk.

Makelaar af. Naomi laat zich op de stoep zakken. En begint te huilen.

tom *tot toneelmeester* Waarom huilt ze? Waarom huilt ze?

Naomi huilt. Zonder reserves. Als alles eruit is droogt ze haar tranen. En fatsoeneert zich.

De toneelmeester knikt naar Tom. En naar Naomi. Tom helpt Naomi overeind. Tom en Naomi af.

***

toneelmeester De rivier maakt zich op voor een korte nachtrust. Het water dat op dit moment door onze stad stroomt, zal voor zonsopgang de zee hebben bereikt. Een gedeelte zal verdampen, opstijgen, en een wolk vormen. De wind zal de wolk het land in blazen. Als de wolk in aanraking komt met een koudere luchtstroom, vindt er condensatie plaats – het proces waarbij water van gas- of dampvormige toestand overgaat in vloeibare toestand. Er ontstaan regendruppels. De regen komt neer op het land, zal uiteindelijk voor het grootste gedeelte in de rivieren terechtkomen, en weer

naar zee stromen. Maar voor het zover is zal het heuvels, velden, wegen, dorpen en steden aan zich voorbij zien trekken. Misschien wel onze stad.

Het is nu... *kijkt op horloge en zegt de echte tijd* ... uur. Het oude centrum maakt zich op voor een nieuwe ronde. Voor hen die vannacht de kost verdienen breekt het spitsuur aan. Maar het merendeel van de stad komt voor even tot rust. In onze straat klikken de eerste lichten uit – ik wens ook jullie een goede nacht.

Onze straat ging in première op 16 maart 2019 in Theater aan het Spui in
Den Haag

toneelmeester Romana Vrede

susan fischer Tamar van den Dop

frank fischer Stefan de Walle

tom fischer Mark Lindeman

nina fischer Yela de Koning

layla polat Nazmiye Oral

naomi polat Joy Delima

ismael mansour Leon Ali Çifteci

mevrouw jacobi Antoinette Jelgersma of

Marisa van Eyle

christian hofman Scott Beekhuizen

makelaar Nazmiye Oral

klant Leon Ali Çifteci

Regie: Daria Bukvić

www.hnt.nl

Onze Straat is in structuur en vorm schatplichtig aan *Our Town* (1938) van Thornton Wilder. Wat betreft personages, dialogen en plaats van handeling is het een oorspronkelijk werk. Er zijn twee zinnen letterlijk overgenomen: de eerste en de laatste.

Nathan Vecht (Haarlem, 1977) is toneel- en scenarioschrijver. Hij schreef toneelstukken voor onder meer Het Nationale Theater, mugmetdegoudentand, Het Noord Nederlands Toneel, Bellevue Lunchtheater en De Parade. Zijn werk werd geselecteerd voor het Nederlands Theaterfestival, werd opgevoerd in onder meer Duitsland en België, en is uitgegeven door De Harmonie, De Nieuwe Toneelbibliotheek en International Theatre and Film Books. Naast zijn theaterwerk schrijft hij scenario's voor film en televisie.

www.nathanvecht.nl

Toneelwerk

Onze straat – 2019

Selma Ann Louis – 2018

Aquarium – 2018

Gidsland – 2017

In de ban van Broadway – 2016

Kunsthart – 2015

Een eerlijk mens – 2013

Don Juan – 2012

Post – 2011

God in Frankrijk – 2010

Go Vote! – 2009

Fietsen voor Malawi – 2008

Woningnood – 2007